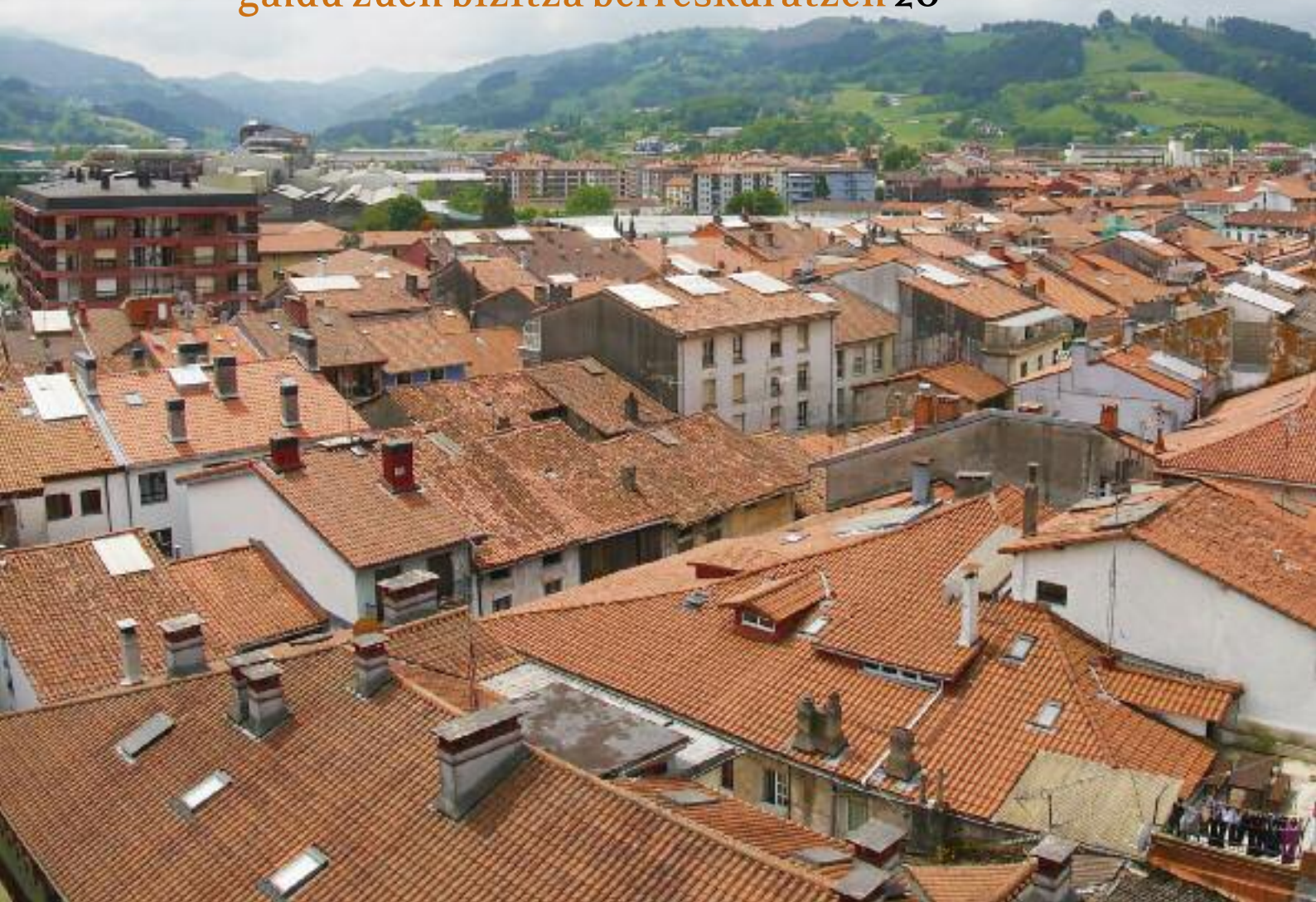

TAUPADAK GAL EZ DITZAN

Alde Zaharra biziberritzeko hainbat urrats egin da azken urteetan; dirudienez, hasi da galdu zuen bizitza berreskuratzen 20

MILAR LARRAMENDI

Etzetresna elektrikoak

- ELEKTROGAILU AUKERA ZABALA
- SMART RETAIL PANTAILA BITARTEZKO EROSKETA
- GARRAIO eta INSTALAZIO ZERBITZUA
- BIRZIKLATZE GESTIO INTEGRALA
- OBRA eta DEKORAZIO ZERBITZUAK
- www.milar.eus ON LINE EROSKETAK

608 313 047 (Etzetresnak)
688 616 881 (Sukalde Gunea)
Whatsapp bidezko zerbitzua.
Azkarrena!

MILAR

Cooking&Chef

Sukalde Gunea

Julio Urkixo etorb. 16 | AZKOITIA
Tel. 943 85 18 97

Xabier Munibe 11 (Liburutegi ondoan) | AZKOITIA
Tel. 943 85 00 41

www.milar.eus

uztarria

Argitaratzailea. Uztarria

Komunikazio Taldea. Azpeitia

Egoitza. Perez Arregi plaza 1, behea, (Azpeitia, 20730)

Telefonoa eta faxa. 943 15 03 58

Posta elektronikoa.

uztarria@uztarria.eus

Posta kutxa. 227, Azpeitia

Lege gordailua. SS-860/2000

Zenbakia. 2xx.a (2018ko hilabetea)

Urtea. XIX.a (1999ko azaroan sortua)

Maiztasuna. Hilabetekaria

Diseinua. Eregi Komunikazio eta

Euskara Zerbitzuak

Publizitatea. 685780412 /

uztarria@uztarria.eus

Bazkidetza. 943 15 03 58

Tirada. 2.500 ale hilerio

Inprimategia. Leitzarain Grafikak

Azaleko argazkia. Maialen Etxaniz

Webgunea.

www.uztarria.eus

Uztarria herri aldizkariaren laguntzaileak

DOMUSA
T E K N I K A

Gipuzkoako Foru Aldundia

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

Hezkuntza, Hizkuntza
Politika eta Kultura Sailak
(Hizkuntza Politikarako
Sailburuordetzak) diruz
lagundua

Oharra. Uztarriak ez du bere gain hartzen
aldizkarian esandako iritzien erantzukizunik

2018KO EKAINEKO UZTARRIA ALDIZKARIAN ZER?

04

iritzia

Inkesta. Hitzaldietara joateko ohiturarik ba al duzu? **13**

mamia

Elkarrizketa. Aitzol Doiharzabal Azpeitiko bizilaguna mendi gidaria da **04**
Klik! Azpeitiar kazetari Irene Larrañagaren argazki bilduma **16**
Areto dantzak. Areto dantzetarako afizioa ikaragarri hazi da herrian **26**

jakiteko

Atzera begira. Hamabost urte bete ditu Lakrikun taldearen 'Greban gaude' antzezlanak **34**

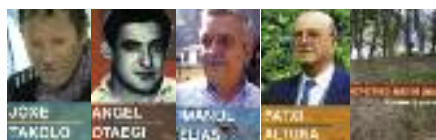
Ba al dakizu herriarteko txapelketa frontoi txikian jokatu den azken urtea izan daitekeela aurtengoa? **Uztarria**

Izan uztarriaren bazkide **t 943 15 03 58**

Herri aldizkariak gain, Uztarriaren produktuak ere eskuratuko dituzu. Uztarria Komunikazio Taldeak orain arte **13 liburu, CD 1, DVD 1 eta biografia txikiak** atera ditu. Bazkideak baino ez ditu jasotzen.

1.060 bazkide **gara** Uztarria Komunikazio Taldean; eskerrik asko denei.

30 euro **dira** urtean.

Liburuxka biografikoak, oraingoz. Julian Bereziartua, Leo Etxeberria, Valentina Agirre, Santi Lazkano, Amaia Garmendia, Enkarna Arregi, Iñaki Bergara, Bernardo Aizpitarte 'Kabra', Enrike Zurutuza, Maria Jesus Arregi, Patxi Azkargorta

AITZOL DOIHARZABAL

mendi gidaria

“zailena da buelta noiz hartu erabakitzea”

Mendiari estu lotuta bizi da Azpeitiko bizilaguna. Pasio ez ezik, ogibide ere badu mendia; izan ere, urteak daramatza mendi gidari lanetan. 📞📍 **Julene Frantzesena**

Esperientziak erakutsi dio, halabeharrez, etxera-ko bidea hartzea erabakitzea zer garrantzitsua den. Mendiak, baina, kateatuta dauka ibarrarra, ustekabez betetako eta erronkaz jositako eremua delako. Mendi gidari lanetan “gustura” dabil, hain maiteak dituen paraje horietan.

Etiket datorkizu mendira-ko afizioa. Zer dela eta?

Gurasoak eta izeba-osabak oso mendizaleak izan dira. Haiekin hasi nintzen mendira joaten, oportetara ere beti mendira joaten ginen. Aitari ilusioa egiten zion ni berarekin mendira joateak, eta halaxe, 8 urterekin igo nuen lehen hiru milako mendia: Taillon. Gurasoek erakutsi zidaten mendizale-tasuna zer den.

Gero eskalatzen hasi zinen.

Bai, 12-13 urterekin. Jendea eskalatzen ikusten nuen mendian, eta probatzea erabaki nuen. Materiala erosi nahi nuela esan nien gurasoei, baina esan zidaten ikastaroren bat egin arte ez zidatela mosketoi bat bera ere oparituko; ikastaroa egin eta materiala erosi nuen. Gaur egun, jendea rokodromotan hasten da eskalatzen ikasten, eta gero joaten da mendira. Nik, ordea, mendira joateko ohitura nuen, eta mendi batzuk igotzeko eskalatzea beharrezkoa zelako hasi nintzen alpinismoan murgiltzen. Gaur egun ere, ahal bada, ez naiz rokodromoetara joaten.

Zer eman dizu mendiak?

Askatasuna, nahi dudana egiteko abagunea. Baina obsesio puntu

|||DATUAK||||||||||||||

|||**Jaio.** 1982ko otsailaren 24a.

|||**Herria.** Ibarra. |||**Bizitokia.**

Azpeitia. |||**Lanbidea.** Mendi gidaria.

bat ere badut mendiarekin; beti mendian dut burua, eta hala segitzen dut.

Zortzi milakoren bat egiteko tentaziorik izan al duzu inoiz?

Niri mendian azkar ibiltzea gustatzen zait; hau da, igo eta jaitsi aritzea. Zortzi milakoak egiteko gaur egungo modua oso motela da; adibidez, mendizaleek asteak pasatzen dituzte oinarriko kanpamentuetan. Mendian lo egitea gustatzen zait, baina beste arintasun batekin ibiltzea nahiago dut.

Zein mendi dituzu gustuko?

Buruan gustuko hiru mendi ditut:

Cerro Torre (3.133 metro), Yerupaja (6.634 metro) eta Cervino (4.478 metro). Eskuak erabili behar diren mendiak gustatzen zaizkit; ez pareta bertikal-bertikalak dituzten mendiak, baina bai ertzak, aristak... dituztenak. Ibiltzeaz gain, eskalatzea eskatzen duten mendiak erakartzen naute.

Nolatan hasi zinen mendi gidari lanetan?

Banatzaille lana egiten nuen, baina lanetik atera eta mendira joaten nintzen entrenatzera, asteburuetan ere bai, eta egun batean zertan ari nintzen galdetu nion neure buruari. Lana utzi eta mendi gidari ikasketak egin nituen Benasquen [Huesca, Espainia]. Orain bada eskola bat Durangon, baina orduan ez zen, eta hara joan-etorrian

pasatu nituen bizpahiru urte. Saio teorikoak jaso genituen, baina batez ere, praktikoak.

Mendian lan egitea al zenuen amets?

Mendia beti gustatu izan zait, baina menditik bizitzea oso zaila da. Banekien mendian lan eginda bizi zen pertsonaren bat edo beste banuela inguruan, informatzen aritu nintzen, eta ikusi nuen lor nezakeela. Laguntza asko izan dut; izan ere, Aralar kirolak denda nire izebarena da eta lehengusu batek ipar eskiko estazio bat dauka Madrilan. Haien bitartez jendea eza-

gutu ahal izan nuen, eta poliki-poliki lortu dut bidea egitea. Mendian lan eginda bizi naiz, bizirautean dut. **Mendiari lotutako kooperatiba bat ere izan zenuen, ezta?**

Bai, baina utzi egin nuen. Orain nire kasa aritzen naiz, eta Mendiak eta Herriak mendi gidarien enpresan ere egiten dut lan. Espainia osoko enpresarik zaharrena da Felipe Uriarterena.

Lehen aldiz, zein menditan egin zenituen gidari lanak?

Perdido mendian, hiru frantziarrekin. Presio handia sentitu nuen, ikaragarria. Izan ere, ordaindu egi-

ten dizute, igotzen saiatu behar duzu, mendizaleen segurtasuna bermatu behar duzu... Eta horrek denak presioa sortzen du.

Eta zein izan da egin duzun azken espedizioa?

Ezin dut esan, ETB1eko *Gailurra Xtrem* programan parte hartu dudalako.

Nola prestatzen dituzu mendi irteerak?

Lehenik, bezeroekin helburuak zehazten ditut. Espedizio jakin baterako deitzen didaten bezeroek halako edo bestelako menditara joan nahi dutela esaten didate. Horie-

kin ezin duzu zuzenean mendira joan, ikusi egin behar duzu nola ibiltzen diren mendian. Horregatik, halakoetan asteburu bat-edo pasatzen dut bezeroekin, nola funtzionatzen dugun ikusteko. Hilero deitzen didaten bezeroak ere badiut, eta horiei nik proposatzen diet nora joan; asko gustatzen zait hori.

Zure egunerokoa asko alda daiteke, beraz, bezeroen arabera?

Bai, guztiz. Orain, adibidez, hilabete inguruko egutegia daukat, badakit zer egingo dudan hilabete inguruan, gutxi gorabehera, baina hortik aurrera batek daki.

Urteak daramatzazu mendi gidari lanetan, baina eskarmentua izanagatik, mendiak beti ematen ditu ezusteak...

Bai, bai, hala da, beti ikasten ari gara. Ikasketak egiten dituzu, esperientzia hartzen duzu, eta hala ere ikasten jarraitzen duzu. Mendian esperientzia oso garrantzitsua da, fisikoki ondo egotea baino garrantzitsuagoa; izan ere, izugarrizko sasoiaren duen pertsona batek ez badaki zer material eraman, noiz joan... ez da gailurrera iritsiko edo esperientzia duen pertsona baino beranduago helduko da. Baina, hala ere, beti egiten dira akatsak, eta horietatik ikasi egiten duzu.

Euskal Herrian ba al da mendi gidarien zerbitzuak kontratatzeko joerarik?

Oso gutxi, baina orain gero eta gehiago. Euskaldunak oso harroak izan gara, eta ez da ohikoa izan mendira gidariarekin joatea.

Zergatik?

Euskal Herrian mendira joateko izugarrizko afizioa egon da eta dago, eta jendeak ez du gidari

Instalakuntza Elektrokoak
 Urko: 618 96 49 95 / Jon: 649 12 02 71
 ikaargik@lanak.com www.ikainstelmak.com
 20730 AZPEITIA

AIZPURU AUTOAK
 PREZIOAK BERRIKATUAK

Tel: 943 81 23 69
 Fax: 943 81 22 81
 aizpuru@aizpuru.net
 www.aizpuru.net
 Arreba 17, 20730 AZPEITIA

baten beharrik ikusten. Berez, garrantzitsua da gidarien lana, ikaragarriak ikusten dira eta mendian.

Egoera gogorak bizitzea egokitu al zaizu?

Bai, bai, asko. 4.000 metrotara, anklaie batetik zintzilik gau osoa pasatu genuen hiru edo lau lagunek, zakurik eta ezer gabe.

Eta bezeroek nola erreakzio-natzen dute halakoetan?

Denetariko erreakzioak ikusten dira: barre egiten dute, maldizioka hasten dira, negar egiten dute...

Egoera horretara iritsi zarenez, aterako zarela pentsatu eta aurrera egiten duzu. Halakoetan egoerari konponbidea aurkitzen saiatu behar duzu, baina asko sufritzen da. Asko diodanean, ikaragarri da.

Jendea ohartzen al da mendiak dituen arriskuez?

Batzuk bai, eta besteak, ez. Zailena izaten da buelta noiz hartu erabakitzea. Etsigarria da buelta hartzea, eta pixka bat gehiago, eta pixka bat gehiago, aurrera egin nahi izaten duzu. Oso garrantzitsua da buelta ematen jakitea; izan ere, une denak ez dira onak itzultzeko. Kontuan izan behar da noiz den aurrera segitzea itzultzea baino zailagoa.

Bezeroek ulertzen al dute itzuli egin behar duzuela?

Batzuek gaizki hartzen dute, baina behera iristean esaten dute: "Eskerrak jaitsi garen".

Dena den, ohikoa da mendian

hasierako helburuak ez betetzea.

Bai, normalean, helburuen %30 ez dituzu betetzen. Asko desio izan dudan irteera bat bada, urrutira joan banaiz hori egitera eta asko entrenatu badut, amorrua ematen du helburuak ez betetzeak. Baina urteek erakusten dute ezin denean ezin dela. Aurten, adibidez, Kandan izan naiz anaiarekin, munduko ur jauzi handienak eskalatzen, eta lehen egunean ez genuen ur jauzia topatu ere egin...

Bezeroek aintzat hartzen al dituzte zuen jarraibideak?

Bai, normalean bai. Hasieran, agian, ez dute kasu gehiegi egiten, baina eguna aurrera doan heinean konturatzen dira zertan ari diren. Jendeak ez du jakiten zer biziko duen espedizioan, eta ematen dizkiedan gomendioak ez dituzte ulertzen hasieran: joan polikiago, ur asko edan, jantzi arropa... Eta gero eskerrak ematen dizkizute.

Zeintzuk dira, batez ere, zure bezeroak?

35 eta 50 urte arteko pertsonak, eta asko bikotekiderik gabeak. Oro har, gauzak egiteko gogoarekin dagoen jendea izan ohi da, eta inguruan mendian esperientzia duen jenderik ez duena. Gaur egun, bezero gehienak euskaldunak, kataluniarak eta espainiarrak dira...

Europar gidariak hartzeko joera handiagoa al dago?

Doiharzabal izoztutako ur jauzi batean, Kanadan. Aitzol Doiharzabal

Bai, askoz ere ohitura handiagoa dute. Edozein menditara joateko kontratatzen dituzte mendi gidarien zerbitzuak. Menditik mendira aldea dago: Pirinioetako zenbait mendi egiteko, agian, ez duzu behar mendi gidaririk alboan, baina Alpeetako edozein mendi egiteko bai.

Zein da lan gehien egiten du-zuen urte sasoiak?

Urte guztian antzera egiten dugu; izan ere, neguan eskia eta izotz eskalada egiten ditugu, udabe-

rrian eskia, eta udan mendia nahiz harri eskalada.

Mendia pasio izanik, lana eta denbora libre bereizten al dituzu?

Ez, lanean ez nagoenean ere mendira joaten naiz.

Inoiz pentsatu al duzu mendia alde batera uztea eta beste lanen bat egitea?

Ez, ez dakit zer egingo nukeen. Beste kirolen bat egin beharko nuke neure onetik ez ateratzeko, ipurterre samarra naiz eta.*

BIYONA

BERRIKUNTZAK-REFORMAS

www.biyona.net / biyona@biyona.net

Etxebizitza zaharberritzea nahi duzu?

Aberdorio poligonoa, 2
Tel. 943 335 016
Zarautz

Santiago auzoa, 12
Tel. 943 143 443
Zumaia

San Juan, 15 edif. AXIII
Tel. 943 852 110
Askasola

Gezalgia Kalea, 18
Tel. 943 148 241
Zestoa

Erositako etxebizitza eraberritu nahi duzu?

Zer eskaintzen dugu?

Konpromisorik gabeko aurrekontua
Gremioen koordinazioa
Epeak betetzea
Erakusketa handiak

Errekako uraren usaina

Xoxotetik nire herria begiratzean, alde batera eta bestera joaten zaizkit begiak. Lehenengo begiradan, beti ere, erai-kin esanguratsuek pizten dute nire begien arreta: Eroskiko bi dorreek, zezen plazak, Martxialeneko lantokiak, igerilekuak... Perretxikotan bezala, ordea, begirada zorrozten hasten zait, eta horren esanguratsuak ez diren eraikinetara zuzentzen dira nire bi begiak. Eta, orduan, lagunuen etxeen bila hasten naiz. Bitxia da gero, bilatu ahala, barrena pozten zait, gertuago sentituko banitu bezala, aii! Hau poz txiki polita!

Behin lagunuen eta ezagunen bisitokiak bilatuta, urrunxeago bideratzen ditut begiak, eta koloretako autoek betetako errepede grisarekin alde batera eta bestera joaten naiz: Loiola, Urrestilla, Oinatz, Madalena, Urrakiko bidea... Eta bailaratik, Huntza bezala, mendian gora luzatzen dira gero eta estuago gero eta bihurriagoak diren errepede grisak.

Mikel Laboa handiak ezin hobeto adierazten zuen bezala: "Maite ditut maite gure bazterrak, lanbroak, ezkututzen dizkidanean... Zer ezkututzen duen ez didanean ikusten uzten, orduan hasten bainaiz, ezkutukoa, nire baitan pizten diren bazter miresgarriak ikusten".

Egia galanta. Ikusten uzten ez diren bazter miresgarriek, bizipenek, pizten dute nire barrua, eta berezi egin bazter hau edo hura. Baina ez dakit zergatik berebiziko garrantzia duen, gure bailarari izena eman dion eta baratzeak ureztatzen eta distiratsu egiten dituen Urola ibaiari ez diodan merezi duen begirada eskaintzen oharkabeen.

Errekako oroitzapenak

Ez daukat aitzakiarik. Are gutxiago, bere uretan gozatu ederrak hartua naizelako. Oso umetatik Malkortxoko presara joateko aukera izan dut. Errepide izkinatik uretara salto egiteko aukera ere ederki asko aprobetxatutakoa naiz. Harri txikiak eta lokatza oinetako be-

||||||| olatz aguado |||||

||| Nahiko nuke gure herriak errekako zati bat bada ere, udan bustitzeko, jolasteko eta gozatzeko egokituta balu

hatz tartetan sartuta eta ahaztuko ez dudan errekako uraren usaina azalean, pozik ibilitako neska kozkorra izan naiz ni. Zapateroak ur gainean nola demontre mantentzen ziren begira txundituta egoten zena. Ez ditut ez ahazteko udako momentu itzel haiek!

Gure herriko umeei opa diet errekako uraren usaina ezagutzea. Nahiko nuke gure herriak errekako zati bat bada ere, udan bustitzeko, jolasteko eta gozatzeko egokitua izango balu. Nahiko nuke bai, etorkizun batean, udako arratsalde bero batean, Xoxotera igo eta Eroskiko dorreei, Loiolari, Martxialeneko lantokiei edo zezen plazari nire begien lehen begiradaren lehentasuna eman ordez, umeen oihuek erreka bazterra hartu dutela ikustea. Izan ere, horrela, esku-eskura dugun bazter miresgarria berreskuratuko genuke.

Gu geu ere, ikusten ez diren oroitzapen miresgarriak eginak gaude, eta horiei esker pizten zaigu barrena eta orain gara garena.✱

Batu egingo gaitu

Euskaraz deklaratzeari eska-
tu duzu. Galderak gaztelaniaz egingo dizkizu-
gu, jakin dezazun; eta ez duzu izango itzultzaile-
rik". Horixe esan diote herritar bati Gasteiz-
ko auzitegian. Herritarrek honakoa erantzun
dio: "Lasai, ez naiz ni itzultzailea behar duena".
Buelta eman dio istorioari. Nik ez dut arazorik
zure hizkuntza ulertzeko, ez dut arazorik zure
hautua errespetatzeko. Beraz, bitartekoak
jarri beharko ditugu nire eskubideekin ere
gauza bera egin dadin, ezta?

Pasarte horrek gogorarazi dizkit otsailean
ospitaleko hodian artean pasatu nituen egu-
nak. Gaztelaniaz hitz egiten zuten erizain
gehien-gehienek (bide batez, jasota gera da-
dila Zumarragako ospitaleko erizain gehienek
gaztelaniaz soilik hitz egin zidatela). Nik eus-
karaz hitz egiten nien, ni ulertzeko gai zirela
ikusten nuen bitartean. Halako batean galde-
tu zidan erizain batek: "Nongoa zara?". Azpei-
tiarra nintzela erantzun nion nik. "Egia, bai; az-
peitiarren arazo bat duzue kontu horrekin",
erantzun zidan.

Ordutik behin baino gehiagotan pentsatu
izan dut gaztelaniadun elebakar batek nola
esan dezakeen, lasai asko, azpeitiarren arazo
bat dugula hizkuntzarekin. Pentsatu dut zer-
bitzu publiko bateko langileak nola esan de-
zakeen, lasai asko, azpeitiarren arazo bat du-
gula.

Ba ez, arazoa ez da nirea. Izan ere, nik zure
hizkuntza uler dezaket, eta ez dizut inongo tra-
barik jartzen nola komunikatu aukeratzen
duzun aldiro. Arazoa zurea da, norbaitena bal-
din bada; ez didazulako uzten hizkuntza bat
edo bestea aukeratzen, eta zurera arrastaka
eramaten nauzulako.

Euskaraldiaren ateak

Asko irabaziko dugu euskaldunok konplexuak
alde batera uzten baditugu. Asko irabaziko
dugu ikusten badugu aurrean dugun horrek
gaztelaniaz egiten badigu ere, saia gaitzke-
la gure hautuari eusten.

eneritz albizu

Bi norabidetako
elkarrizketek asko alda
dezakete egoera
soziolinguistikoa

Rol eta gutxiespen sentimendu horiek al-
datzera dator Euskaraldia. Euskal Herriko
udalerrri ugaritan egingo da ekintza, tartean
Azpeitian, azaroaren 23tik abenduaren 3ra.
Bertan, hizkuntza ohiturak aldatzen saiatuko
gara. *Ahobizi* figura duten pertsonak euska-
raz egingo dute lehen hitza beti. Horiek hiz-
kuntza ulertzeaz gain, ondo menderatzen du-
tenak dira. Baina, beritasun bezala, euskaraz
hitz egiten ez dakiten horiek ere ekarpena
egingo diote gure hizkuntzari. *Belarriprest*
perfilaren bidez esango digute euskaraz
erantzuteko gaitasunik ez duten arren, dena
ulertzen dutela, eta bidea irekita uzten digute-
la hizkuntza aukeratzeko. Soinean eramango
ditugun txapekin identifikatuko dugu elkar.

Bi norabidetako elkarrizketek asko alda de-
zakete egoera soziolinguistikoa, herrian eta
herriatik kanpo. Gainera, bi komunitateak batu-
ko gaitu, ez gara izango "haiek eta gu"; "gu
guztio" baizik. Euskaraz hitz egiten ez daki-
ten horiei aukera emango diegu euskalgin-
tza aritzeko. Horrela, batzuen eta besteen
arteak gelditzen den zirrikitan, erdaldun ele-
bakarrek sentituko dute, agian, euskara behar
dutela herri honetan bizitzeko. Erdaldun ele-
bakarrek ikusiko dute, agian, ez gara euskal-
dunak hizkuntzarekin arazo bat dugunak.✱

EUSKARALDIA

EUSKARAK
365
EGUN

HIZKUNTZ ESKUBIDEAK

Azpeitiko hitanoa aztergai

Garbiñe Bereziartua eta Beñat Muguruza ikerketa egiten ari dira, hitanoaren herriko erabileraz. Azpeitian hainbat inkesta jaso dute, eta EHUn uda ikastaro batean jakinaraziko dituzte datuak. J. Frantzesena

Azpeitiko hitanoaren erabileraren inguruko ikerketa abiatu dute Garbiñe Bereziartuak eta Beñat Muguruzak. Ikertzaile biek badakite gizonek emakumeek baino gehiago erabiltzen dutela hitanoa, eta kezka horretatik abiatuta hasi dute azterlana.

Hiruzpalau urteko ikerketa egingo dute bi irakasleek, euren ustez hitanoak badituelako aztertu ez diren hainbat arlo. Dagoeneko hasi dira ikerketarekin, eta egileak "gustura" dira orain arte jasotako emaitzarekin. Hain zuzen ere, inkesta bat zabaldu dute sare sozialen bidez, eta aise gainditu dute hari 400 lagunek erantzuteko hasieran zehaztu zuten erronka. Ikerlariak, dena den, argi dute erantzun horiek Azpeitiaren "lagin esanguratsua" izan behar du-

tela, eta erantzun kopuruaz haratago, adin tarteen eta gizon-emakumeen arteko orekan jarria dute arreta.

Inkesten bidez jasotako emaitzak EHUn Udako Ikastaroen barruan, irailaren 11n eta 12an egingo diren *Hitanoa eta generoa: aberastasuna ala sexismoa* jardunaldietan jakinaraziko dituzte. Dena den, han aurkeztu aurretik jakinaraziko dizkiete datuak azpeitiarrei.

Inkesten aroa bukatuta, metodologia kualitatiboari helduko diote ikertzaileek, eta hiru iturritara joko dute datuak biltzeko. Eta ikerketa bukatzeko, hitanoa biziberritzeko prozesu bat egingo dute herrian, ordurako datuak, arrazoiak eta diagnosis izango baitituzte.*

Beñat Muguruza eta Garbiñe Bereziartua, ikerketaren egileak. Julene Frantzesena

Haritz Saez.

ESANA DAGO

III "Ilunpe Euskal Herriko pilota eskolarik onenetarikoa delakoan nago"

III "Ilunperi falta zaiona da pilotariren bat profesionaletara iristea"

HARITZ SAEZ
Gipuzkoako Pilota Federazioko kidea

III "Bakarren bati agurreko kantuak entzuteak ilusioa egingo diola pentsatuta atera dugu diskoa"

III "Oso ekoizpen intimoa da"

IBAN AMENABAR
Ezinean taldeko kidea

KOLOREAREN ESPARRUAN EZ DUGU MUGARIK

URBISTONDO MARGOAK

Salbe Auzunea, 35 beheak 20730 AZPEITIA - Urrut.: 943 81 57 81

 Aiortza Autoak

CITROËN 943 811 915 - AZPEITIA
aiortzaautoak@telefonica.net

MOTA GUZTIETAKO AUTOEN KONPONKETAK

Neurriak neurrira

Esloganen aroan bizi gara. Dena itxura edo itxurakeria da. Gezurrik ez, baina egia ere ez. Faltan sumatzen dugun gauerdiko jainko txikiak esan ohi zuen bezala "keinu it-susi bakar bat ez, baina ekintza on bakar bat ere ez". Eskolan haurrei metro bat ehun zenti-metro dela edo dekametro batek hamar metro dituela irakasten badiete ere, egunero bizitzan neurriak arras ezberdinak dira. Dena puztu beharra dago. Metroa kilometro edo kiloa tona bihurtzeko ezer gutxi behar dugu. Balore fijoek burtsako baloreen bolatiltatea dute. Eta arrazoi izan ala ez, ondo arrazoituta-

ko iritzia bota arren, entzutea komeni dena ez bada, kontuz, zure argudioak eztabaidatu behar-rean, zuzenean, larrutuko zaituzte. Arrazoitutako iritzi denak dira baleko esango dizute, baina nire egia kolokan jartzen duten iritziak badira, suntsituko zaituzte.

Baratzeko genero onak propaganda beharrik ez du lapikotik gozo ateratzeko. Gizon apal, umil, fin, langile eta zentzudunaren agurrak ere hainbeste puztu beharrik ez zukeen, gauza onak behar bezala baloratzeko eta eskertzeko gai izango bagina. Arrazoi gutxiagorekin gure Inazio aldarean daukagu. Eta Ano-

eta emakumeen partida batean bete dela eta hori eguneroko ogi bihurtu behar dela ozen oihukatu behar-rean, asteburuko emakumezkoen kirol menu goxoa dastatuko bagenu, digestio hobe izango genuke. Keinuak bai, baina ekintzak ere bai. Edo ez gara ohartu kirol eskola mistoarekin neskak kirolek urruntzen ari garela? Nire begiek hori ikusi dute. Eta, arren, inoiz ez egin kirola arrakasta lortzeko edo dirua irabazteko. Kirola gozatze-ko egin. Gizonen futbola kenduta, ia beste kirol guztia, miserien eta penen kontaketa da.✖

txetxu urbieta

IKUSTEKOA!

▲ ERREKORRA: 13 URTE BETE DITUEN ARRAINA!

Ez da nolanahikoa goiko irudian ageri den arrainaren historia. Herritar bat Barakaldoko BECeko PINera joan zen umea zela, eta a zer nolako zortea izan zuena: zer tokatuko, eta arraina! Edozein entziklopediak dio arrainontzi batean 2 edo 3 urte bizi ohi dela arrain bat, baina argazkikoa hilezkorra-edo izango da: izan ere, 13 urte ditu egun. Noiz arte biziko ote da? 🐟🐟 Ihintza Elustondo✖

MAIATZEKO ARGAZKIEN OINAK. HIL HONETAN...

Udaberrikoa

KULTURA. Udaberriko argazki rallya da izenez, nahiz eta aurtengo udaberriari atzeratutako negu dei diezaioket. Hala eta guztiz, poztetako da argazki rally horretan izaten den parte-hartzea. Belaunaldi desberdinak ikus daitezke txapelketan, eta jarraipena izango duela argi dago. Orain arte argazkilaria onak izan ditugu herrian, eta etorkizunean ere izango dugu zer ikusi. Argazkigintzaz zerbait jakiteak beti eman izan dit inbidia, baina oraingoz, mugikorrarekin egiten ditudan argazkiekin konformatuko naiz eta sare sozialetan zabalduko ditut.

juan karlos arellano

Izenik gabeko gaztetxoei

KIROLA. Izarraitz pilotaleku berrituaren ospakizun ponpoxoak egin dira. Zalantzarik ez, ospakizunak ahal dela, horrela egin behar direla. Egia esan, ez naiz oso pilotazalea, baina beti izan dut begiko Aimar –ikasle izan nuelako agian–. Bereziki eskerrak eman nahi nizkieke oraindik izenik ez duten gaztetxo horiei. Eskerrik asko, Jon. Eskerrik asko, Janire... Eskerrik asko, zuek egingo duzue izena.

Boluntarioen borondatea

GIZARTEA. Gabezia ugari ditu gure gizarteak. Mundu zibilizatu honetan, dena eskura dugun honetan, ziberdirua dugun honetan, ederki menperatzen ditugu mundu digitalak eskaintzen dizkigun baliabide guzti-guztiak. Horretan "yayua" gara! Baina ahulezia ugari ditugu giza harremanei dagokienez. Dena den, gurean ere badira Gobernu Kan-

poko Erakunde (GKE) batzuk, eta duela aste batzuk egindako Boluntarioritza Hamabostaldiarekin horiek guztiek egiten duten lana ikusarazi da. Boluntarioek ez dute borondate makala, eta esker ona erakutsi besterik ez horiei. Norbere denbora besteei eskaintzea ez da txantxa. Aupa zuek!*

INKESTA

hitzaLdietara
joateko
ohiturarik bai?

Ihintza Elustondo

GARAIZ AGIRRE

27 urte

"Interesatzen
zaidan gairen
baten ingurukoa
bada, joaten naiz

normalean hitzaldietara. Dena
den, aurtengutxiagotara joan
ahal izan dut. Batez ere,
Gaztetxekoetara joaten naiz".

IXIDRO OTAEGI

71 urte

"Ez naiz inoiz
hitzaldietara
joaten. Ez daukat
ohiturarik halako

solasaldietara-eta joateko; egia
esan, ez zaizkit gehiegi
ustatzen".

ARROXA BORDA

72 urte

"Bai, ahal dudan
guztietara joaten
naiz. Antolatzen
ere aritzen naiz,

adinekoei lotutakoak eta
pentsioen ingurukoak, batez
ere. Izan ere, gai horiek
kezkutzen naute gehien gaur
egun. Saltsera samarra naiz".

ENEKO IZAGIRRE

42 urte

"Normalean, ez
naiz joaten. Lehen
mendiari lotutako
saioetara joaten

nintzen, oso mendizalea bainaiz.
Baina, orain, umeak eta lana
tarteko, solasaldi gutxiagotara
joateko aukera izaten dut, nahiz
eta gustura joango
nintzatekeen".*

Bejondeizuela, neskak

Eskola-kirolean ezarri duten filosofia berriak –hitz potoloa, arraioa– sortzen dizkidan zailtasunak adierazi ondoren, ez neukan gai honi berriz heltzeko asmorik, baina gurasooi ikastolan eskatu diguten balorazioa gogoan, futboleko finaletan gertatutakoa aurrez saskibaloikoetan bizitakoekin lotzea eta zuenganatzea erabaki dut –zin dagizuet, amaiera emango diot amodio-goroto harreman honi–.

Dakizuenetz, eta ez badakizue orain jakingo duzue, LH6ko neska-mutilak izan dira eskola-kiroleko azken mohikanoak: bereizirik jarraitu dute eta finalak jokatu dituzte, gainerako mailatakoek ez bezala. Hori horrela, amaieratik hasiko naiz. Futboleko finalak. Aurten Azkoitian tokatu dira, Txerloian. Ba eskerrak ez ziren euri jasa-aurreikuspenak bete, dutsatzeko aukerarik ere ez baitzuten izan, gero Regionaleko edo ez dakit ze mailatako jokalariek erabili behar zituztelako. Sanjuno aldagelak ere ez zeuden libre, antza. Hala! Poltsa hartu eta etxera dutsatzera.

Imanol amiano

Saskibaloiko finaleran behintzat dutsatu ahal izan ziren kiroldegian. Azkoitikoan. Lau finalistak Azpeitiko Karmelo Etxegarai ikastolako lau talde baziren ere, Azpeitikoan ez dakit zer taldek partida zuelako (Azkoitiko libre zuten ba...). Txerloia bezala, goiz-goiz (arratsaldeko hiruretan) eta axkar-axkar (denbora geratu gabe, lehenbailehen amaitzeko), han ere gero ez dakit zer taldek jokatzen zuelako; hori egin behar zutela jakin izan banu, eskatzeko neuzkan *tienpomuerto* guztiak agortuko nituzkeen, redios!

Hori da, antza, gakoa. Haurrek jokatzen ez dutenez, jolastu baino egiten ez dutenez, igual dio. Ba ez. Irakurri, bestela, eskola-kiroleko ibilbideari bukaera emateko egin genuen afarian entrenatzaileoi gure neskek idatzitakoaren zati bat: "...ikasi de u beti ez dala irabazten, galtzen ikasi ber dala". Jokatzu. Irabazten eta galtzen. Errespetuz. Kiroltasunez. Eta baldintza egokietan. Bejondeiela.*

galdetzen hasita, nork botako du
aurtengo san inazio jaiei hasiera
emango dien txupinazoa? Uztarria

Neguazkenean, kaixo

Lore ederrenak udaberrian irteten direnez, hemen nator ni ere. Udaberria diot, baina ez ote da egokiagoa neguazkena deitzea hainbeste maite gaituen urtaro bikain honi? Euskaltzaindiak bere egin behar luke izen berria, eta harrotasuna adierazi behar luke euskal hitz berriak sortzen ari garelako, euskara bizirik dagoen adierazle. Ez naiz brometan ari, euskal idazleen hitzetan behin baino gehiagotan agertu da prentsan; pentsa, MR euskaldunek ere eskaini dio bere punta-puntako ilustrazioa urtaro berriari.

Argi dago, aurtengo neguak aro aldaketa garrantzitsua markatuko du. Azpeitiarrak ere atzean utziko dugu hain esanguratsua izan den gure garaia. Nork ez du hankagorriak ginela Loiolako bitxiloreen artean ateratako argazkirik? Gure etxean ere badira bai, udaberri bakoitzeko bat. Hantxe agertzen gara ubelduraz jositako hanka dotore askoak agerian eta Doraemonen takeopteroa dirudien mototsa kas-

Irati aranguren

koan hartuta. Ziur zuen etxean tankerakoak badirela! Xarma berezikoak, bai horixe!

Baina ez larritu, badugu neguazkenerako argazki eredu berria! Xoxoteko gailurrean San Inaziopean bizkarrez ateratakoa, hain zuzen. Azpeitiarron Instagramean, Facebookean, Whatsappean ez da falta izan gisa honetako argazkirik aurtengotara. Aurpegi zuriak ezkutatu eta herriari so pausatzen gara, gure bizkar ederrak erakutsiz.

Gaur egun, baloreen garrantzia azpimarratzen da hezkuntzan. Tartean ideiak, pentsaerak, sentimenduak eta asmoak adierazten irakasten digute; atzean geratu gabe, aurpegia ematen ikasten dugu. Baina, irakasle, ez zinen ohartu eguzkiak ez zuela matrikula egin! Eta orain, nork irakatsiko dio aurrez aurre jarri eta begietara begiratzen?

Herriarrok, bitartean jarrai dezagun lainopeko freskura ederrean Xoxoteko mendi bueltez gozatzeko.*

HAU HOLAXEENK

Erabakien hondarretatik

Atzo izan balitz bezala gogoratzen ditut egun haiek. Ikasturte luze baten amaiera zen. Erabakiak hartzeko unea. Gure etorkizuna erabat baldintzatuko zuen hitzaurrea idazteko ordua. Eta horretarako, ikasturte osoaz gain, froga bat gainditu beharra genuen: selektibitatea. Egunero bisitatzen gintuen mamu baten forma egotzi genion azterketa sorta. Norbait izan nahi bagenuen, hiru egun amaigabe izango zirela azaldu ziguten. Urte osoko lanaren ondorio zen notan eragina izango zuen froga bat. Ortzimugan nekez irudikatzen genuenari eusteko aukera hiru egu-

netan baldintzatzen genuela kontatu ziguten. "Etorkizuneko gu" omen zegoen jokoan. Mus partida hiru tantotara zela eta pasada guztietan ez ginela eskuz izango adierazten ziguten behin eta berriz.

Hori guztia azaldu ziguten, baina inork ez zigun esan hainbat bidezidor geneuzkela helburuetara iristeko. Inork ez zigun azaldu eguneroko erabakiek egiten gaituztela gu eta horiek zizelkatzen dutela gure bidea. Inork ez zigun kontatu bizitzaren etapa bat soilik ari ginela zehazten, erabakia alda zitekeela, askoz gehiago baldintzatzen gaituzten egoerak ba-

direla, egun horietan ametsak itxuratzea lortzea ez zela zoriontasunaren bermea.

Eguraldi ona egin zigun duela hamahiru urteko ekain hartan. Ostirala zen, azken eguna, eta Donostiako campuseko belardian, eguzki goxoak arindu zituen, gaupasaren bat tarteko, oka egiteraino estutu nintzen egun horiek. Hamahiru urte igaro badira ere, egun hauetan eskoletako hormek antzeko sentipenak bizi dituztelakoan nago; presio erabakitzaileak margotuak izan direla. Agian, erabakien hondarretatik ere etorkizuna eraiki daitekeela ikasi beharko genuke.*

felipe murillo

Erotikan Plax!

Basanderiek asanblada feministako kide Ainhoa Airari egokituz zaio hil honetan galderei erantzutea.

Belaunaldi berri eta freskoa sumatzen da Basanderieken.

Borrokatzeko eta gauzak aldatzeko gogoz eta grinez gaude.

Emakumeen borrokan nola ikusten duzu sexualitatea?

Elementu guztien oinarria da sexualitatea, eta sexualitatea askatasunez bizitzeko, beharrezkoa da ahalduntzea.

Zeintzuk dira egunerokoan dituzun plazerezko uneak?

Jatea asko gustatzen zait.

Zer behar da ondo ligatzeko?

Gustura eta libre sentiaraziko zaituen konexio sano bat.

Basanderiek taldearen logorari erreferentzia eginda, gezi asko botatzen al ditu Ainhoak?

Baietz uste dut. [Kar, kar, kar].

Eta punteria ona al du?

Bai. Konexio sanora jotzeko abilezia berezia dut.

AINHOA AIRA

Adina. 19 urte.
Jaioterria. Erreterria.
Bizitokia. Azpeitia.
Lanbidea. Tabernaria eta ikaslea.

Monogamiak ito egiten al gaitu?

Ni, pertsonalki, bai. Noizko gai horri planto?

Aldarrikatzeko oihu bat?

Gure gorputzak ezagutzera, entzuteria eta askatzera goaz! Gora alu askeak!

Nolakoa litzakete zuk irudikatutako mundu erotikoa?

Eskatzen hasita... Mundu alaia,

zintzoa, aukera berdintasuna bermatzen duena, indibidualismoa albo batera utzi eta irekitzera auzartuko ginatekeena, aniztasuna aberasteko bide moduan ulertuko dena...

Noizko transmarikabollo festa feminista bat herrian?

Nahi duzuenean! Une egokia izan daiteke, eta erabaki ausarta litzateke.

Zerk berotzen zaitu?

Ispilu aurrean jartzeak, baita nire burua bero irudikatzeak ere.

Basoan ala hondartzan?

Basandereok indar berezia dugu basoan.

Laztanak jasotzeko gorputz atal bat?

Lepoa eta bizkarra.

Usain erotikoa bat?

Dutxatu osteko lurrin usaina.*

Erotikan Plax! Sexu eta bikote aholkularitza:
Sindikatu Zaharra, 2. solairua
www.azpeitikoudala.eus/sexu 688897920
Hitzorduak, hilabetea: ekainaren 20an
(16:00-19:00) eta 9an eta 30ean (10:00-13:00).

Irudiak harrapatuta

Pasioz bizi du argazkigintza Irene Larrañagak. Objektiboaren bestaldean hartutako hainbat irudirekin bilduma osatu du Uztarriak. 📷 Irene Larrañaga 📎 A. Agirrezabala

▲ **BAKARDADEA.**

Lehen jaunartzean oparitu zioten Irene Larrañagari bere aurreneko argazki kamera. Geroztik, argazkiak egiteari inoiz ez diola utzi dio azpeitiarrak. Larrañagaren esanetan, eguzkia sartzen hasten den momentuan sortzen da argazkiak egiteko eguneko “unerik aproposenetakoa”. Donostiako Pasealeku Berrian atera zuen goiko argazkia, duela bi urte.

▲ **SALTOA.**

Kazetaritza ikasi zuen Larrañagak, eta bi hamarkadaz telebistan lanean aritu ondoren, gaur egun argazkigintza ikasten dihardu “buru-belarri”, Bilboko Argazki Garaikide zentroan. Milaka irudi ditu gordeta, eta haietako bat da hautatu duen hau: “Errealtatearen une bat harrapatu eta enkoadratzea da argazkien sekretuetako bat”. Eider Romero dantzari hondarribiarraren saltoaren momentuan eginiko argazkia da horren adibidea.

▲ **NEW YORK.**

Etiket gertu edota bidaietan, beti darama argazki makina berarekin. Modu batera edo bestera, irudia eta komunikazioa dira Larrañagaren bizitzako ardatzak. Buenos Airesen, Formenteran... hainbat instant jaso ditu kamerarekin. Irudi hau, esaterako, New Yorken jaso zuen, 2016an: "Munduan argazki gehien dituen hiria da New York, kaleko argazkigintzarako agertorikik ederrenetakoa".

◀ **HORMAK.**

Azken zazpi urteotan, hormetan jendeak idazten dituen esaldiak biltzen dihardu Larrañagak argazki proiektu batean. Ezkerreko irudia duela bi urte Donostiako zinemaldian ateratakoa da.

◀ **LILIUM.**

Zenbaiti arretarik deitzen ez dioten gauza hutsaletan bestelako irudi zoragarriak behatzen ditu Larrañagak. “Gauza txikien edertasuna erakargarri bihurtzen” dela dio, eta horren lekuko da ezkerreko zuri-beltzeko argazki honetan aurkitu duen “lore baten perfekzioa”.

▼ **XIZPIAK.**

Kaleko argazkigintzak “begirada zorrozten” duela dio azpeitiarrak. “Edozein ezustekok oparia dakar”. Donostian, Gipuzkoa Plazan, aurten ateratako argazkia.

▲ **GURUTZATU.**

Barakaldoko Baffest argazkilaritza jaialdian aukeratutako proiektuaren argazkietako bat da urre koloredun takoiak dituen botin gorriak ageri direna. Azken lau urteetan munduko hainbat hiritako kaleetan hartutako argazkiekin osatutako bilduma aurkeztu du Larrañagak aurten Barakaldon egin den jaialdira.*

Berrituz bizitu

Asko aldatu da Alde Zaharra azken hamarkadetan, okerrera. Beherakadari buelta ematen hasita dagoela dirudi, ordea. 📌 Mailo Oiarzabal/Ainitze Agirrezabala/Julene Frantzesena

Aspaldi utzi zion Alde Zaharra Azpeitiko erdigune fisiko eta sozial nagusi izateari. Herria hazten eta luzatzen zihoran heinean, auzo berrietako etxeak betetzen eta Alde Zaharrekoak husten eta uzten hasi ziren azpeitiarrak. Urteak dira, era berean, ozenago edo apalago, utzikeriaren ondorioei buelta nola eman aztertzen eta ahalegintzen dabiltzala erakundeak, bizilagunak eta eragileak. *Alde Zaharra, biziberritzekotan* zioen 2001eko urtarileko Uztarría aldizkariaren azaleko lehen orriak. Antzekoak dira orduko eta gaur egungo kezka nagusiak, baina urteak ez dira alferrik joan, eta Alde Zaharrari garai bateko bizitzaren parte bat bederen itzultzeko saiakerak fruituren batzuk eman dituela dirudi; bai, behintzat, erreportaje honetarako hitz egin duten askoren aburuz, zer hobetu asko dagoela ahaztu gabe.

Bizilagun berriak eta gazteak Alde Zaharrera erakartzea ezinbestekoa dela aipatu dute batzuek eta besteek, eta Azpeitiko Udalak azken urteetan hartu dituen zenbait neurri ere helburu hori izan dute. Azken bi agintaldietan jorratutako etxebizitza politikaz hitz egin du Josu Labaka zinegotziak, ezarri nahi izan dituzten oinarrietaz. Etxe hutsen merkaturatzea bultzatzea, alokairurako laguntzak ematea –Alde Zaharrean handiagoak–, beharrak aztertzea eta, behar horietatik abiatuta, epe erdi-luzerako etxebizitza eskaintza gauzatzea dira landu dituzten eta lantzen ari

diren ildo nagusiak, eta Alde Zaharrean eragin berezia izaten ari dira neurriok.

Ondasun Higiezin Zerga –OHZ, gaztelaniaz IBI esaten zaiona– etxebizitza hutsei errekaragoa jarri zien Udalak aurreko agintaldian, “gure ustez nahikoa garrantzitsua den neurria”, Labakaren esanetan. Zinegotziak dio “behar bat zegoela” etxebizitza hutsak merkaturatzeko, baita etxe horiek alokairuan hartzeko eskaera ere. “OHZ igotzearekin batera alokairurako laguntzak jarri ziren, eta urtez urte gehiago joan dira eskatzen laguntza horiek. Hor ere jasotzen zen Alde Zaharreko diskriminazio positibo bat: laguntzak Alde Zaharreko etxe bat alokatzeko zirenean, 250 euroko topea eduki beharrean, 300ekoa zeukaten. Laguntza horien bitartez alokatu diren etxebizitza gehienak, erdiak inguru edo, Alde Zaharrekoak izan dira, horrek inguru horrentzat izan dituen ondorio positiboekin”. Alde Zaharrean pilatzen dira, izan ere, etxe huts gehienak.

Agintaldi honetan, berriz, etxebizitza beharrak ezagutzeko azterketa egin du Udalak, “behar errealean gainean egiteko horiei erantzuteko ariketa”. Batetik, 700 herritarrei inkesta egin zieten telefonoz; bestetik, hainbat datu-base gurutzatu eta azterketa sozio-demografikoa egin ondoren, bere ondorioak plazaratu zituen Gaindegia, Euskal Herriko ekonomia eta gizarte garapenerako behategiak. Azterketaren bigarren ildo horretan

Elizkalea astegun batean. ■ Maialen Etxaniz

Alde Zaharrari eskainitako atal bat zegoen. "Azterketa hori egitea nahi genuen, beste zenbait herritan ere alde zaharrak nolabait atzera gelditu direlako, ahalmen ekonomiko gutxien dutenak soilik bizi diren leku bihurtuta, gazte gutxi, ume gutxi, adineko jendea eta, oro har, perfil zaurgarriena duen jendearekin", azaldu du Labakak. Azpeitiko kasuan, ordea, "Gaindegia aztertzaileen ezustera, adin banaketari dagokionez, demografikoki oso orekatua zen argazki bat ateratzen zen. Hori, behintzat, alde zeukan Alde Zaharrak. Jatorri aldetik ere, bertakoen eta etorkinen kopuruak ikusita, nahikoa batez besteko orekatuak ziren". Guztira, Azpeitian 225 etxebizitza behar direla ondorioztatu zuten azterketaren emaitzak ikusita, eta alokairuaren aldeko joera indarra hartzen ari dela.

Emaitza horiek kontuan hartuta hasi dira pausoak ematen. "Etxebizitza hutsetatik abiatuta, eremu urbanoa eraberritzea" da jarraitu nahi duten printzipioetako bat, "eta gaur-gaurkoz, Alde Zaharra da baldintza horiek gehien betetzen dituen eremua". Joan

den urte bukaeratik hona, zazpi eraikin zahar erosi ditu Udalak Alde Zaharrean, eta horietako bost eraberritzeko eta haietan etxebizitza sozialak eraikitzeko asmoa azaldu du. Labakak dio lanean jarraitzen dutela Alde Zaharreko etxe huts eta zaharkituei irtenbidea emateko. "Baina bat-batean Udalak Alde Zahar osoa erostea eta berritzea, ba ez. Modu mailakatuan eta eskaera dagoen heinean egin beharreko kontu bat da", zehaztu du, eta nabarmendu nahi izan du "urteetan, oso zaila" izan dela "Alde Zaharrean eragitea, esku pribatuetan zeuden jabetzak zirelako, eta asko sakabanatutako jabetzak ere bai, sarri".

Eraikuntzaren boom-aren atzetik etorri zen krisiak irakaspenak ere utzi dituela deritzo zinegotziak. "Gauzak berriz planteatu beharra egon da; jarraitu daiteke lehen bezala ere, baina gutxienez, gauzak beste modu batean egiteko aukerak mahai gainean jarri dira. Eta ikusi duguna da ezin dugula jarraitu herria eraikitzen ez dakit norantza, lehendik daukaguna zaharkituta eta usteltzen utzita;

horregatik egiten dugu modu orekatuago batean eraikitzearen aldeko apustua".

Bizilagunak

Alde Zaharra "ez sinesteko moduan aldatu" dela dio bizitza guztia herriaren bihotzean daraman Iñaki Lizasok (Azpeitia, 1935). Enparan kalean jaio zen Lizaso Espainiako Gerraren atarian, eta, beraz, haren haurtzaroa guda hark zizelkatu zuen, bete-betean. Nolanahi ere, mutil kozkorretako oroitzapen "onak" ditu: "Enparan kalearen puska bat gurea zen: pilotan, futbole... aritzen ginen. Orduan ez zen automobilik eta halakorik. Donostiatik Matxinbentara etorri ohi zen egurretara kamioi bat, eta hura bakarrik pasatzen zen. Garai hartan, Azpeitian 10.000 lagun inguru biziko ginen; denak Alde Zaharrean. Besterik ez zen eta. Basazabalen txerri mordoa zen, baita behiak ere. Txillarramenditik azokara jaisten ziren baserritarrek han lotzen zituzten astoak eta erosketak Irentzailerenean egiten zituzten. Diferentzia izugarria dago garai hartatik hona; ez sinestekoal".

Ezkontzeko garaia heldu zitzaionean, jaiotzetik ez zen metro asko urrundu Lizaso, Erdikalean osatu baitzuten habi berria Mila Odriak eta biek. "Jaiotzez Odria baserrikoa da Mila, baina zortzi urterekin Enparan kalera jaitsi zen bizitzera izeba baten etxera, kale barrerenean zen mojen eskolara joateko". Bikoteak lau seme-alaba munduratu zituen, eta, azken urteetan "gorputza ajeak" azaleratzen hasi arren, igogailurik ez duen eraikinean jarraitzen dute, hirugarren solairuan. "Esan iezaiozu gure andreari Loiolabiden-edo etxe berria emango diozula, baina ezta berehalakoan joango hemendik! Hementxe gaude gustura, hementxe ohitu gara eta".

Aho bazarrik gabe hitz egiten du Lizasok. Lehen ez bezala, gaur egun, Alde Zaharrean bizitzeak "alde on gutxi" dituela dio. "Erosketak egiteko-eta lehen dena etxe atarian genuen. Irentzaileneko geure etxea izan da, baina hura ere itxi dute... Harategiak bai, beti etxe aurrean ezagutu izan ditugu, baita okindegia ere. Baina erosketak egiteko eskerrak orain BM hor dugun. Garai batean bai, Alde Zaharrak erraztasunak eskaintzen zituen bizitzeko, baina, gaur...". Alde Zaharreko bizilagunei dagokienean ere, "giroa majo aldatu" da Lizasoren esanetan: "Lehen, kalera zihoran etxepeko edonori eskatzen genion gatzak edo behar genuena ekartzeko. Hartu-eman hori galdu zen, ordea! Etxeko atea zabalik izaten genituen beti; giltza jarrita izaten genuen atean. Baina badira urte batzuk atea

Iñaki Lizaso. ■ Ainitze Agirrezabala

ixten hasi ginela". Auzotar guztiek elkar agur-tzen zuten garaia nostalgia handiz gogor-tzen du azpeitiarrak: "Lehen guztiok ezagu-tzen genuen elkar familiako izenez: gu Baxi-liotarrak, lrentzailletarrak... Oraindik ere esan-go nuke hasi Plaza Txikitik eta kale barrene-raino garai batean zein familia bizi ziren; gaur egun, pentsa, ez dituzu ezta hamar ere eza-gutuko". Plaza eraberritu dutenetik "jende-pila ederra" biltzen dela han adierazi du, baina Alde Zaharreko gainontzeko kaleetako bizimodua "asko galdu" dela gaineratu du.

Alde Zaharrean bizitzearen alde onak eta txarrak balantzan jarri beharrik izan gabe, Li-zasok garbi du berriz jaio beharko balu, "he-mentxe izatea" nahiko lukeela. "Alferrik da; Sanjuandegi-eta ederrak izango dira, zaba-lak eta nahi duzuna, baina gu hementxe gaude gustura, hemengotxeak gara eta!".

Izatez Garmendikoa da Mireia Arregi (Az-peitia, 1977), eta Sanjuandegikoa Xabi Bi-kendi (Azpeitia, 1976), baina dozena urte pasa daramate Elizkalean bizitzen, udal sus-tapeneko etxe batean. Arregiren esanetan, gaztetan "beti Amaianean" egoten ziren, 15 urtetatik Xabik han egin zuen-eta lan. Elkarre-kin etxea erostea erabaki zutenean, Alde Za-harrean finkatzea "egundoko erosotasuna" izan zela adierazi du bikoteak.

Eneritz Manzísidor. ■ Ainitze Agirrezabala

Alde Zaharreko bizimoduaz galdetuta, "autoa aparkatzeko zailtasunak" aipatu ditu Arregik. "Garajerik ez dugu. Soreasun hama-bi orduz doan aparkatzeko Alde Zaharreko bizilagunoi Udalak eskaintzen digun aukera hor dugu, baina ez dugu asko erabiltzen; beti saiatzen naiz kanpoan aparkatzen. Bizikleta erabiltzen dut asko". Bikendiren esanetan, "gakoa ohiturak aldatzea" da. "Autoa gutxia-go hartzera eta oinez ibiltzera ohitzen zara".

Bertan bizitzen daramatzaten hamalau ur-teotan Alde Zaharrak izan duen bilakaerari dagokionez, Arregik dio kaleak arratsaldez autoentzat itxi izana "hoberako aldaketa" izan dela. Gainontzean, aipatu du bizitzeko "leku lasaia" dela Elizkalea. Bikendik gogoratu dio karnabaletan Mendizaletan izaten dela festa, baina hori "onartuta" dute. Saninazioetan, berriz, herritik "alde" egiten dute. "Dena ber-tan dugu, onerako eta txarrerako". Bestalde, Arregik nabarmendu du "atzerritarrak ugari-tu" eta saltokiak ixten ari direla. "Pena azken horrek ematen du". Bikendik garbi du saltoki txikiei eusteko "modu bakarra" jendea Alde Zaharrera bizitzera "erakartzea" dela. "Noski, merkatalguneetara joateko ohitura hor dago, baina, gainera, auzoan jenderik ez bada bizi, alferrik da".

Bikendiren aburuz, Alde Zaharra biziberri-

tzeko "gako bakarra" da jendeari bizitzera hara joateko "aukerak eskaintzea". Herrian kontua "belaunaldika" doala adierazi du: "Alde Zaharrera bizitzera etorri den azkena gurea izango zen, duela hamalau urte Udalak sustapeneko etxeak egin zituenean. Duela hogei urte 'mundu gaztea' Damaso auzoa zen; gaur, berriz, izen hori Etxebeltz-Izarrak du. Eta, orain, Alde Zaharra biziberritzeko egitasmoaren barruan, Udalak etxeak erosi ditu eta ideiak baditu, baina Esklabetako at-zean babestutako 129 etxe eraikitzen badi-tu, jendea hango etxeei begira izango da. Azken finean, belaunaldi gazte oso bat hara ari zara eramaten. Beti esan izan dut, babes-tutako etxeak Alberdienea eremuan egin be-harko liratekeela eta libreak Esklabetako at-zealde horretan. Bere garaian, Etxebeltz-Iza-rran BOEak egin zituztenean, azpeitiarren %90 zozketan izena emanda zegoen. Belau-naldi gazte oso bat han bizi da. Eta nik diot, herritarren %90 zozketa hartan sartzeko mo-duan bazen, zerbait gaizki dagoela. Eta, orain, Esklabetako atzean ere gauza bera pa-satuko da".

23 urterekin utzi zuen Eneritz Manzísido-rrek (Azpeitia, 1992) Loiolabideko gurasoen etxea, hainbat lagunekin Santutxon bizitzen jartzeko. Azken bi urteak, berriz, Erdikaleko logela bakarreko pisu batean daramatza. "Lanaldi osoan aritzen naiz, baina hala eta guztiz ere alokairua ordaintzeko Udalak ema-ten duen laguntza ezinbestekoa da". Alde Za-harrean bizitzeagatik, ohiko laguntzaz gain, beste 50 euro jasotzen ditu hilerio Manzísido-rrek, eta dio "aparteko babes hori ez balitz" ezingo lukeela pisu bat berak bakarrik aloka-tu. "Alde Zaharra hiltzen ari zen, eta Udalaren laguntza horiek medio, gazte mordo bizi gara orain hemen". Alde Zaharra biziberrit-ze Udalaren egitasmoak "oso egokiak" dira azpeitiarraren esanetan; izan ere, "zaindu ezean, pixkanaka husten joango da".

Alde Zaharrean bizitzearen alde onak eta txarrez galdetuta, Manzísidorrek adierazi du, "Erdikalea oso bizirik" sentitzen duela: "Kale-an une oro jendea agurtzen joateak egundo-ko poza ematen dit, eta bi pausotara Orka-tzen egotea eta Alde Zaharreko saltokiek es-kaintzen dituzten erraztasunak eskura izatea, berriz, eroso da oso". Plaza oinezkotzeare-kin eta Alde Zaharra arratsaldeaz autoentzat ixtearekin Udalak "bete-betea asmatu" duela gaineratu du. Balantzaren beste alde-an, berriz, alde txar bezala, Alde Zaharrean bizitzeak "askotan intimitate falta" izatea da-karrela aitortu du azpeitiarrak. "Etxera noiz

sartzen zaren eta noiz ez, pixka bat kontrolatuta sentitu izan naiz inoiz. Festa egun handietan, berriz, desatsegina da Alde Zaharrean bizitzea, zalaparta handia izaten baita; baina, tira, jakineko egunak izaten dira”.

Nolanahi ere, Manzisorren “asmoa” sustriaiak mendi aldean botatzea da. “Gaztea naiz, oso aktiboa, eta Alde Zaharrean neure txokoa aurkitu dut. Komunitate txiki bat gara, baina urte batzuetako esperientzia izango da hemen bizitzearena”.

Merkatariak

Saltoki txikiak erronka handiak dituzte aurrean, eta Alde Zaharrekoak ez dira salbuespena. Erosleen ohitura aldaketak eta Interneten eta merkatalgune handien itzalak dituzte oztopo nagusi herrietako dendeak, baita Alde Zaharrekoek ere. Denda batzuk itxi eta beste batzuk ireki, merkataritzak “pixka bat behera” egin du Alde Zaharrean azken urteetan. Bertan merkatarien elkartean diotenez, baina “joera orokorraren barruan” kokatu dute jaitziera. Saltokiei erreparatuta, moda dendak nagusi dira gaur egun Alde Zaharreko kaleetan. Kaleak oinezkotzeak “estetika komertziala hobetzea” ekarri duela iritzi du merkatarien elkarteak, baina inguruan aparkaleku gehiago eta “gerturatzeko erraztasunak” behar direla uste dute; Azoka Plazaren atzean egokitu duten aldi baterako TAO sistemaren moduko en alde azaldu dira.

Alde Zaharrean azken urteetan hartu diren neurriek eragin positiboa izan dutela uste dute Asier Otaegik (Azpeitia, 1970) eta Maria Angeles Estevezek (Sarreaus, Ourense, Galizia, 1967) ere. Ingurua "pixkanaka hobetzen" ikusten dute, eta bide horretan jarraitu beharra nabarmendu dute bi dendariak.

Mireia Arregi eta Xabi Bikendi. **III Ainitze Agirrezabala**

Duela bi urte eta erdi ireki zuen gizezko-
en jantzi denda Otaegik Erdikalean. Txikitan
bizitako etxepean du saltokia, familiaren loka-
lean; negozio bat jartzekotan, “garbi” zeukan
tokia hori izango zela. “Orain artean, espe-
rientzia ona ari da izaten, gustura nago”, dio.
Dendaz gain, bizitokia ere Alde Zaharrean du
Otaegik, eta begi onez ikusten ditu azkenal-
diko aldaketak. “Beti bizi izan naiz hemen in-
guruan, ikusi izan dut bilakaera, eta hobetzen
ari da Alde Zaharra. Lehen oso utzita zegoen,
eta autoak ibiltzearena ez nuen ulertzen. De-
siratzen nengoen oinezkotzeko, neuk nego-
zioa ireki aurretik ere bai, lasai ibili ahal izate-
ko”, azaldu du, plazak egin duen aldea nabar-
menduz. “Kanpotik bisitan etortzen ziren la-
gunek, esaterako, ezin zuten ulertu nola zite-
keen herriko plaza bat horrela eduki. Orain,
aldiz, gustura nago. Gero eta gehiago ari da
hobetzen, etxeak-eta berritzen ari dira... Egia

esan, oraindik ere badago utzita, etxe zahar-
rak-eta nahikoa egoera kaskarrean daude.
Baina ari da, pixkanaka”.

Joan dira ia hogeit urte Alde Zaharra oinez-
kotzeko lehen neurriak hartu zituztenetik. Or-
duan bezala, harrezkero egin diren urratsen
aurrean ere hainbat merkatarik plazaratu du
kezka oinezkotzeak beren negozioetan izan-
go zuen eraginarengatik. Otaegiren “gustu-
rako”, aldiz, “trafikoa gehiegizkoa da orain-
dik”. Trafikorik ez dagoenean jendea erraza-
go joaten dela iruditzen zaio: “Nire dendara,
behintzat, jendea oinez etortzen da, eta gus-
tura antzematen ditut arratsaldeetan autorik
ez delako egoten; umeekin ere lasai etor dai-
tezke, eta haiei kanpoan ibiltzen utzi ere bai,
beraiek dendan dauden bitartean. Beste sal-
toki batzuetako bezeroak, agian, errazago
hurbilduko dira autoz; baina nire kasuan,
behintzat, ez”.

Hobekuntza bidean ikusten badu ere, jakitun da Alde Zaharrean oraindik etxe eta lokal huts gehiegi dagoela. “Herria luze-luze egin da, Loiola aldera, eta gazte denak alde hartara joan dira bizitzera. Herri barruan, Azpeitiaren erdigunea izanda, Azpeitiko jende gehiago bizitzea nahiko nuke; merkataritza ere bi-ziago egongo litzateke horrela”. Azken urteetan hartzen hasitako neurrietan sakontzea beharrezko ikusten du Otaegik, Alde Zahar-rrari bizi berria ematen jarraitzeko: “Hemen orain hasi dira etxeak berritzen eta gazteen-tzako alokairuan jartzen. Hori falta izan da au-rreko urteetan. Uste dut hori dela jarraitu be-harreko bidea; gaur egungo soldatekin, zaila da gazteak etxe batean sartzea. Alokairurako etxe gehiago behar dira, nire ustez”.

Orain arte egindakoari eustea da, gutxie-nez, Estevezek ere nahiko lukeena. Hamar urte daramatza umeen arropa dendan, Erdi-kalean; langile gisa hasi zen bertan, baina ja-beek denda uztea erabaki zutenean, nego-zioa berak hartzea erabaki zuen, duela zortzi urte. “Esperientzia ona izan dut. Gogorra ere bai, krisiarekin bat eginda, urte batzuk latzak izan direlako. Hain zuzen, horregatik erabaki zuten uztea aurreko jabeek. Nik segitzea era-baki nuen, eta ez naiz damutu”, kontatu du.

Hamar urteotan Alde Zaharra aldatu egin dela dio, “eta hobera”, batik bat itxura aldetik: “Uste dut orain gehiago zaintzen dela. Orain dela hamar urte, ia hutsik zegoen, eta itsusia-go ere bai, utzita, lokal huts askorekin... Oraindik lokal huts asko dago, baina badau-de pixka bat txukuntzeko egitasmoak ere, adibidez, lokal hutsetan jarri ziren argazki za-

Asier Otaegi. ■ Mailo Oiarzabal

harrena”. Garrantzitsua iruditzen zaio eginda-koari eta hartutako neurriei “jarraikortasuna” ematea. “Zaintzen jarraitu behar da. Ez da bakarrik zeozer berria egitea; hori ere bai, noski, negozio berriak jartzeko edo lokalak berritzeko laguntzak ematea, adibidez”, gai-neratu du.

Trafikoari dagokionez, egungo egoerare-kin –kaleak goizez ibilgailuentzat irekita eta arratsaldeztatik itxita– gustura dago Estevez, erosleek “bi aukerak” dituztelako eskura. “Ni-retzat oso zaila da gauza bat ala bestea den onena esatea. Gauza batzuetarako hobia da trafikoa ibiltzea, eta beste batzuetarako hobia da itxita egotea. Orduan, bi jarrerak

ulertzen ditut. Merkatarientzat, behintzat, iru-ditzen zait egungo egoera egokia dela”. Dena den, bada kontu bat gehiago landu beharre-koa, Estevezek aburuz. Soreasuko lur azpiko aparkalekuaren onurak gehiago zabaltzea eskatzen du, jende askok oraindik ez dituela-ko ezagutzen: “Batzuk etortzen dira dendara kexuka, ezin aparkatuta ibili direlako. ‘Baina, hortxe daukazue-eta parkinga!’, esaten diet, ehun metrora, txukun-txukun eta eroso. Ez dakit, niri hain erraza iruditzen zait... Eta kan-pokoek ez jakitea, beno; baina badago berta-ko jendea ez dakiena bost orduz doan dela, eta horrek asko harritzen nau”.

Tabernariak

Bizitoki eta merkatalgune ez ezik, festa toki-a ere bada Azpeitiko Alde Zaharra, eta horri lo-tuta, taberna gunea eta gau giroaren errefe-rentzia, “aspaldian asko jaitsita” dagoen arren, Intzeko Saioa Uriak (Azpeitia, 1991) nabarmendu duenez. Uria da AZTEren le-hendakaria; herrian dagoen ostalarien elkar-te bakarra Alde Zaharreko “hamar bat” tabe-rnak osatzen dute gaur egun. “Alde Zaharrean garai bateko giroa berreskuratzeko ahalegi-nak egiten ditugu, kontzertuak eta bestelako egitasmoak antolatuta, giro pixka bat sortze-ko. Horrez gain, herriko kirol taldeak-eta la-guntzen saiatzen gara”, dio Uriak.

Oro har, ostalaritzaren egoera “nahikoa txarra” dela uste du. “Orain, uda garaian, iza-ten ditugu urteko unerik onenak, baina asko jaitsita dago”. Txikiteoaren ohitura galtzeko bidean, herriko gazteen joerak aldatuta eta asteburuetan urte luzez izandako mugimen-

Maria Angeles Estevez. ■ Mailo Oiarzabal

dua galduta, formula berrien bila ari dira Alde Zaharreko tabernariak. “Gazteek asko jotzen dute Azkoitira. Agian, neure buruari harriak botatzea izango da, baina Azkoitiak badu jendea erakartzeko hemen ez daukagun alde on bat, eta hori da beranduago ixten diren bi taberna izatea; horrek, nahi ala ez, erakarri egiten du jendea. Ezagutzen ditut azpeitiar asko parranda hemen egitea nahi zutenak, baina taberna denak lauretan ixten direla ikusita, Azkoitira joaten hasi direnak. Gero, modak ere izaten dira, baina uste dut ordutegiek ere asko esan nahi dutela”.

Dena den, tabernariak lanerako eta formula berrien bila saiatzeko gogoz ikusten ditu Uriak. “Ari gara gauza berriak eskaintzeko lanean. Pixka bat pentsatuz gero, eta gaztee-kin eta kaleko jendearekin hitz eginez gero... Hori egin beharreko gauza da, nire ustez; ez dut esaten galdetegi bat pasatzea, baina bai bezeroei eta lagunei galdetzea, batik bat as-teburuetan ibiltzen direnei”. Gaueko mugimendua galdu den bezala hartu du indarra poteoak, “baina jende helduagoaren artean bereziki”, dio Uriak. Berritu ondoren eta trafikoarentzat itxita, “plazak egundoko indarra” hartu duela iritzi dio; hango mugimendua beharagoko tabernetara “ailegatzen da, baina ez da dena ailegatzen”, AZTEren lehendakariaren esanetan. “Dena den, egia da poteoak askoz indar gehiago duela gaur egun. Baina gauekoa falta zaigu, bultzada hori”.

Etxegilea

Fernando Arakistain (Azpeitia, 1974) kontratista da, eta Alde Zaharrean eraiki berri di-

Saioa Uria. || Maïlo Oiarzabal

tuen etxebizitzan azken ukituetan murgilduta dabil. Duela hamar bat urte erosi zuen orube bat Erdikalean, baina orduan “mugimendu askorik ez” zegoela eta, eraikin zaharra bota eta hutsik utzi zuten lurzorua. Iaz hasi zen eraikitzen.

Ez da izan Arakistainek Alde Zaharrean eraikitzen duen lehen aldia; 2008an ere egin zuen zortzi etxebizitzako eraikin bat Erdikalean. “Gure aitzak beste etxe batzuk egin zituen bere garaian Enparan kalean, eta neu ere animatu egin nintzen”. Hark dioenez, etxegileek ez dute nahi izaten Alde Zaharrean eraikitzea: “Niri gustatu egiten zait, erronka bat delako”. Arakistainek berebiziko garrantzia ematen dio Alde Zaharra biziberritzeari.

“Alde Zaharrak etxeak berritzeko beharra du. Sumatzen da mugimendua: Udalak etxeak erosi ditu, jendea ari da Alde Zaharrera bizitzera joaten, eta horrek guztiak poz ematen du. Ea bost bat urtean egoerak buelta ematen duen”, azaldu du.

Alde Zaharrean eraikitzeak baditu zailtasunak, baina horien gainetik Udalak eta Udaltzaingoa emandako babesak eskertu du kontratistak. “Udalak asko laguntzen du, eta Udaltzaingoa lanerako prest agertzen da beti. Izan ere, obrako edozein lan egiteko kalea itxi behar izaten da. Saiatzen gara ahalik eta eragozpen gutxien sortzen, herritar guztiok elkarrekin bizi behar dugulako”. Hala eta guztiz, Arakistainek ondo daki Alde Zaharrean eraikitzea beste edozein tokitan eraikitzea baino garestiagoa dela: “Alde Zaharrean lan egitea garestia da, makina bereziak eta behar direlako”. Garestixeago eraikitakoa merkexeari saldu behar, ordea. “Prezioak herriko zonaldera egokitu behar dira”.

Uste du herritarrek oraindik ere badituztela gune horretako etxeen gaineko uste batzuk: “Jendea harrituta gelditzen da etxeak ikustean: askok uste dute etxeak txikiak eta ilunak direla, zarata entzuten dela... baina ez da horrela. Desabantaila nagusia da garajetik ez dutela, baina ehun metrora dago Soreasu”.

Arakistainek dio Alde Zaharra indartzen ari dela, eta hartutako hainbat neurrik horretan eragin dutela. “Udala apustu handia ari da egiten; izan ere, agerikoa da Alde Zaharrak bultzada behar duela. Pena litzateke indarrak gabe gelditzea eta hustea. Altxorra da, eta indartu egin behar dugu”.

Fernando Arakistain. || Julene Frantzesena

Mundua dantzan

Areto dantzetarako sekulako afizioa dago Azpeitian. Dantzariak hilean behin elkartzen dira Sanagustinen, eta jendea probatzera animatu dute. 📌📍 Ihintza Elustondo

Lotsati fama dute euskal herriarrek; inon ez dituzte gerria mugitzen eta irribarrea ahoan irudikatuko. Baina Azpeitira etorri besterik ez dago hori guztiz egia ez dela ohartzeko. Gero eta gehiago dira areto dantzetan aritzen diren herriarrek; ikusi baino ez dago hilean behin Sanagustin kulturegunea nola betetzen den leporaino. Euskal Herriko Kuba txikia dirudi guneak. Hutsik egin gabe, han izaten dira Mikel Lasa matxinbentarra, Angel Oiarzabal eta Irati Gurrutxaga urrestildarrak eta Iurre Gurrutxaga, Nerea Arakistain, Nerea Arregi eta Uxoa Ibarreta azpeitiarrak. Afizioa adikzio bilakatu zaien sei herriar baino ez dira horiek.

Badu zerbait Azpeitiak; inguruko herrietan ziur ez dagoela areto dantzetarako halako afiziorik. Bi eskola daude herrian: Jose Mari Orbegozoren Dantzaki batetik, eta Angel Oiarzabalena, bestetik. Ikasleak ere, barra-barra. “200 lagun baino dezente gehiago izango gara, guztira”, diote.

Zer gertatu da, bada, hainbeste jende animatzeko? Moda kontua izan daiteke, batetik. Baina, bestetik, zerbait aldatu dela uste du Ibarretak: “Orain arte areto dantzak helduentzat zirela pentsatzen zuen jendeak, eta, orain, gazteentzako ere badirela ikusi dute”. Ikuspegi aldaketa horrek ekarri du, haren ustez, gero eta gazte gehiago dantzara animatzea.

Areto dantza bezala ezagutzen diren arren,

Nerea Arakistain, Angel Oiarzabal, Iurre Gurrutxaga, Irati Gurrutxaga, Mikel Lasa, Nerea Arregi eta Uxoa Ibarreta

jatorri latinoamerikarra duten dantza batzuk – salsa, bachata eta txa-txa-txa– nahiz jatorri afrikarra duen kizomba dantzatu ohi dituzte. Lasak argi du dantza horien bueltan sortzen denak baduela zerbait erakargarria: “Probatu duenari gustatu egiten zaio. Ondo pasatzen duzu, jende berria ezagutzen duzu... Dena du positiboa”. Irati Gurrutxagak ezagun batek esana oroitu du: “Dantzan ari garenean, denak barrez eta ondo pasatzen ikusten gaituela eta berari ere dantzan hasteko gogoia sartzen zaiola esan zidan”.

Poz horren jatorria zein den badaki lbarretak: “Dantzan ari zarenean, dena ahazten duzu. Egun txarra izan baduzu, dantza pixka bat egin eta irribarre batekin joaten zara etxera”. Arakistainen esanetan, ez da indibidualki dantzatzeko den gauza bat, eta talde giro horrek ere ondo pasatzen laguntzen du. Dantza “ihesbide bat” dela ondorioztatu du lurre Gurrutxagak.

rrera (behean). ||| **Ihintza Elustondo**

Zoriontasun sentipen hori kutsagarria dela uste dute. Bat hasi, ondokoak ere probatu egin nahi, eta, azkenean, inguruko guztiak dantzan jarri ohi dira. Gainera, diotenez, ez du axola ondoan zein duzun dantzarako. “Zure ama edo alaba izan daitekeenarekin egin dezakezu dantza. Oso adin desberdinetako jendea elkartzen gara, baina, era berean, oso talde giroa dugu”, azaldu du Irati Gurrutxagak. “Bestela ezagutuko ez zenukeen jendea ezagutzen duzu dantzaren bidez. Eskola batean elkartu eta zure bizitzako parte bilakatzen dira”, erantsi du lbarretak.

Dena den, lotsa ere sentitu izan dutela diote dantzariak; hasieran, batez ere. “Hasieran izaten dira lotsa eta konfiantza falta hori. Denborarekin, ordea, besteekin konektatzen duzu, eta disfrutatzen hasten zara”, adierazi du Lasak.

Lotsa hori tarteko, Beasainen hasi zen dantza ikasten Lasa. “Beti gustatu izan zait dantza. Parrandan ere beti matxinsalto bat izan naiz. Bi urte pasatu nituen horretan hasiko nintzatekeela esanez, eta, azkenean, tailerreko lankide batek eman zuen izena nire orde. Beti entzuten zidan gustura hasiko nintzatekeela, eta egun batean etorri eta esan zidan: ‘Hi, urriaren 3an, 18:45ean hasten gaituk’. Lehen ordu erdian pixka bat sufritu nuen: ‘Zertara etorri naiz ni hona?’, pentsatzen nuen. Baina berehala pasatu zitzaidan, eta orduetik aurrera, bizioa bilakatu da dantza niretzat. Hasi nintzenean aste guztia Youtuben bideoak ikusten pasatzen nuen, eta hurrengo asteko eskola noiz iritsiko zain egoten nintzen”, oroitu du.

Dantzari guztiek uste dute asko direla Lasaren antzeko egoera bizi dutenak; hau da, gustura hasiko liratekeen arren, ausartzen ez direnak. “Ziur mutil pila bat daudela hasiko liratekeenak, baina jendeak esango duenarengatik ez direnak animatzen”, dio lurre Gurrutxagak. Neska batzuei ere gauza bera gertatzen zaiela uste du Irati Gurrutxagak. “Niri esan zidan batek: ‘Zer ederki egiten duzuen dantza!’. Hastekotan bezala zegoela esan zidan, baina oso baldarra dela. ‘Besteak zer garela uste duzu!’, esan nion. Hastea da kontua”.

Lotsa kontuak aipatzean, aurreiritziek ere zerikusirik badutela uste dute. Arregiren arabera, jendeak beti ikusi izan du dantza “nesken gauza bat bezala”. Mutil gutxi aritzen dira dantzan. “Nik esaten dudanean dantzan nabilela, inork ez du imajinatzen nik horretan ibili beharko nukeenik!”, azaldu du Lasak.

Jendeak asko hitz egiten duela ere sentitu

dute. “Mutilek beti gauza bera komentatzen dute. Dantza arrimatuta egiten dugunez, pentsatzen dute ligatzera joaten garela. Baina nik ez dut horretan pentsatzen, ni dantzara joaten naiz. Dantzan pixka bat ibili garenok ez dugu begi horiekin ikusten, baina Sanagustinen bueltan egoten diren begi horiek horrela ikusten gaituzte askotan”, azaldu du Lasak. Irati Gurrutxaga ados dago: “Niri esan izan didate: ‘Ez al dizu senarrak ezer esaten?’. ‘Zer uste duzue egiten dugula?’, erantzuten diet”.

Sanagustin: dantzarako espazioa

Areto dantzetarako afizioa bai, baina espazio nahikorik ba al dago horiek praktikatzeko? Dantzariak uste dute “sekulako aukera” dela Sanagustin kulturguneak eskaintzen duena. Iazko urtarilaz geroztik, hilean behin, ostiral batez, areto dantzetarako musika jartzen dute, jendeak dantza egin dezan. 23:00 aldetik hasita ordu txikiak arte, bertan aritzen dira hainbat lagun gelditu ere egin gabe.

Oiarzabal dantza irakaslea izan zen egitasmoaren sustatzaileetako bat. Kezka bat tarteke otu zitzairen hari eta Sanagustineko Eusebio Belokiri kulturgunea dantzaleku bilakatzea. “Jende mordoa ibiltzen da dantzan, eta horietako asko kanpora joaten ziren dantzara, hemen aukerarik ez zegoelako. Jendeak esan zidan ederra izango litzatekeela herrian zerbait egitea, eta horregatik pentsatu genuen Sanagustinen dantzarako aukera eskaintzea”. Dantzariak asko eskertu dute aukera hori ematea; “zain-zain” egoten dira guztiak Sanagustin dantzaleku bilakatuko den eguna noiz iritsiko.

Denek azaldu dute “oso ondo” pasatzen dutela Sanagustinen dantzan. Lasak dio “parrandan bezalaxe” sentitzen dela, baina alkoholik edan gabe: “Gure mahaia anoa-puntu baten antza izaten du, dena ur botilaz beteta”. Giro ederra sortzen den arren, pena ematen dien gauza bat ere bada: beti betikoekin egiten dutela dantza. “Kostatu egiten zaigu jende ezberdinarekin dantzan hastea; soltura hori falta zaigu Azpeitian”, adierazi du Lasak. Dantzan ibiltzen ez direnak ere dantzara animatzea falta dela uste du Arakistainek.

Sanagustinera dantza egitera joaten direnean, gero eta kurioso gehiago biltzen dela ohartu dira. Eta ikustea gustatzen zaie horiei guztiei, egitea are gehiago gustatuko zaiela uste dute. Horregatik, horiek guztiak probatzera animatu nahi dituzte. Lasak argi dio: “Hastean ez dira damutuko, lehenago hasi ez izanaz damutuko dira”. ✕

Hamaikakoak plazara

Udazkenean iritsiko da Euskaraldia, hamaika egunez ahal den guztietan euskaraz egitearen erronkarekin. Azpeitian ekainaren 22an izango da hamaikakoak aurkezteko ekitaldia. 📧 Mailo Oiarzabal

Hamaika egunez ahal den guztietan eta ahal den guztiekin euskaraz egiteko erronkarekin bat egingo dute datorren udazkenean Euskal Herriko ehunka herritan, milaka herritarrek. Horixe da Euskaraldia, eta azaroaren 23tik abenduaren 3ra egingo da.

32 erakunde eta elkartek egin dute bat Euskaraldia bultzatzeko, Euskal Herriko gobernua eta erakunde publiko nagusiak buru direla. Euskararen erabilera indartzeko, ikusarazteko eta bultzatzeko egitasmoak aurrez Donostiako Egia auzoan edota Lasarte-Orian gauzatutakoak ditu aurrekari eta abiapuntu. Euskara menderatzen dutenek –*Ahobizi* izango direnak– lehen hitza beti euskaraz egitea, eta menderatu ez arren ulertzen dutenek –*Belarripres*– euskaldunak euskaraz

|||DATUAK||||||||||||||

III Zer. Euskaraldirako
 hamaikakoen aurkezpena.
III Eguna. Ekainak 22
 (ostirala). **III Ordua.** 18:30
III Tokia. Plazan.
III Antolatzailea.
 Euskaraldiaren Azpeitiko
 batzordea.

aritzera gonbidatzea dira, beste-
ak beste, Euskaraldiarekin bat
egingo dutenek hamaika egun
horietarako hartuko dituzten kon-
promisoetako batzuk.

Heriz herri ari dira Euskaraldi-
rako 'hamaikakoak' aurkezten, to-
kian-tokian egitasmoaren irudi-
izango diren lagunekin. Hamaika
dira gehienetan, baina Azpeitian
hamaikako bi osatzera doaz. Hila-
ren 22an aurkeztuko dituzte.✱

|||EUSKARALDIAREN ZENBAKIAK||||||||||||||||

11 egun euskaraz. Azaroaren 23tik abenduaren 3ra
gingo da lehen Euskaraldia, Euskal Herri osoan.

2 hamaikako osatzea erabaki dute Azpeitian *ahobiziek*in eta *belarriprestekin*.✱

Udazkenean iritsiko den Euskaraldiaren irudia.

|||BESTERIK|||

1 Voltaia eta Deus Ez taldeen kontzertuak

Igande arratsaldea girotzeko,
Voltaia eta Deus Ez taldeek
kontzertu bana eskainiko dute
Katapulta Tour Gipuzkoa
2018ren barruan.

||| **Eguna.** Ekainaren 10a
(igandea). ||| **Ordua.** 19:00
||| **Tokia.** Sanagustin
kulturgunea. ||| **Antolatzailea.**
Kulturaz kooperatiba.

2 Sanjuanetako pilota jaialdia

Udako aurreneko festak ospatuko dituzte aurtien ere Urrestillan eta Oñatzen. Urrestillan, ohi dutenez, aurreko asteburuan hasiko dira festa ekitaldiekin. Urteroko pilota jaialdia izango da aurrena. Buruz Buruko txapelduna eta txapeldunordea, Jokin Altuna eta Aimar Olaizola, aurrez aurre ariko dira Txikuri frontoian.

|||Egunak. Ekainak 15 (ostirala).
|||Ordua. 22:00 |||Tokia.

Urrestillako Txikuri frontoia.

3 Abesbatzak kontzertuan

Julian Barrenetxea
abesbatzakoak herritarren
aurrean ariko dira hilaren 19an,
Lazkaoko Kantaka
abesbatzarekin batera emango
duten kontzertuan.

||| **Eguna.** Ekainak 29 (ostirala).
 ||| **Ordua.** 19:00 ||| **Tokia.**
 Sanagustin kulturgunea.
 ||| **Antolatzailea.** Julian
 Barrenetxea **abesbatza.**✱

III Azpeitiko ekimenez informazio
gehiago: uztarria.eus/agenda

“Aliketeruek”

Hala esaten omen zuen beste hark, antekristoa belozipedoan etortzen ikusiko zutela, Aratzerrekan behera Urrestillako zubian ziztu bizian hartzen buelta. Denbora eta leku guztietan egon da jendea aurrerabidearen beldurra modu horretan adierazi duena, kataklismoak eta apokalipsiak iragarritz. Belozipedoaren ondoren, *txirrinda* garbizalea hedatu baino belaunaldiak lehenago, bizikleta etorri zen... eta motorrak, kotxeak, aeroplanoak, trenak eta abarrak. Kataklismoa ez da oraindik kontsumatu, ez da behintzat, eta dakigun arte, antekristorik azaldu.

Beasaingo CAFen gertatu zen atrakoa. Erakunde armatuak iritsi berri zen langileak ordaintzeko nominaren dirua -dirua papera eta txanpona zenean- harrapatu zuen. Sonatua izan zen gertaera. Ez zegoen gaurko komunikazio modurik eta gaurko ikusentzunez korik eta berri eta oihartzun guztiak ahoz aho iristen zitzaizkigun. Hala iritsitakoa ofizialtzen genuen. Zurrumurruek zioten Goierri aldea polizia gainezka zegoela eta gertakizunak korapilatu ahala gainezkago. Ordura arte hemen hauetan ezagutu gabeko despiegea izan zen.

Gure etxepeko amona, bakarrik bizi zen eta ahal zuen eran biltzen zuen informazioa, ohi bezala leihoan zegoen. Leihotik leihorako elkarrizketak eta agurrak ere oso ziren ohikoak, gaur leihok pertsianaz ixteko balio dute, barrukoa estali eta bizi seinalerik ez emateko. Leihoko amona Beasaingo atrakoaren oihartzunaz ari zitzaigun hitz egin nahi genuenoi eta polizia oparotasunaz eta baliabideen ikusgarritasunaz ari zitzaigula honela esan zigun:

– Aliketeroak (alikerteruek) omen zabiltzak.

Ez nire anaiak eta ez nik ez genion ulertu, eta aliketeroez galdetu genion. Haserretu egin zitzaigun, hari ez barrerik eta burlarik egiteko. Pena ematen zigun hura mintzeak, baina galdezka segitu genion jabetu ginen

ramon etxezarreta

||| Ez du esan nahi
“natuultasuna” adierazten
duenaren bizkar barre eta
iseka egin behar ez denik

arte, kostata, zer nahi zigun esan. Helikopteroak esan nahi zigun.

Eragin zigun zera hori

Ez genion barrerik egin, mina benetakoa sumatzen baizitzaion, baina bai hizkera zaharrek eragiten zigitela zera hori. Trabena esaten zuten eta ez taberna, prantza eta ez frantsesa, puula eta ez futbola, pestak eta ez festak, pamatu eta ez famatu. Ez dakit zein diren irizpideak, baina gaur egun azpeitiaz “natul” (natul esango zuketena haiek) hitz egiteko eskuliburuan paradigma izango lirartekeen irudipena daukat.

Ez du esan nahi “natuultasuna” adierazten duenaren bizkar barre eta isekarik egin behar ez denik. Begira bestela euskaldunon hizkuntza, kultura eta informazio eskubideei arreta jartzeko abiarazi genuen telebista publikoak zer bide hartu duen. Folklorizantea eta baldresa, jatortasun atzerakoiaren kabi bihurtu da. Esan daiteke gutxieneko kultura eta hori duen herritarra baztertzeko eta ignoratzeko bizi dela, “natul” baina.✱

||| HITZ GEZIDUNAK |||||

	Margul, koloregabe		▼	Era berean		▼	Itzuliak		▼	Joan den urtean		▼	Kimikan aditua
	Eztabaidak			(Infin.) Lortu			Masurioa			Sartu			
	▶			▼		▼		▼		▼			
	Loratzera behartu		▶										
	Deitura												
Lanabes mota	▼	Ubel	▶	▼			Lehen biak	▶			1000	▶	
* Izena		Jarraitzen du					(Infin.) Ikasi				Haur. hizk., haurrak		
▶		▼			2 piezatakotako bainujantzi	▶	▼				▼		
					Etekin								
Hankak	▶				▼			Kontso-nantea	▶				
Gardenaren nolakotasuna								Kontso-nantea					
▶								▼					
Gizon izena	▶			Uranioa	▶	Atzikia	▶			Iridioa	▶		
Erabateko atsegina				Erbioa		Ez eme				Kontso-nantea			
▶				▼		▼		Zuhaitz mota	▶	▼			
								Kontso-nantea					
Aiaran sortua	▶						▼			Errepikatuz, gorotza	▶		

* Politikari azpeitiarra

||| SUDOKUA |||||

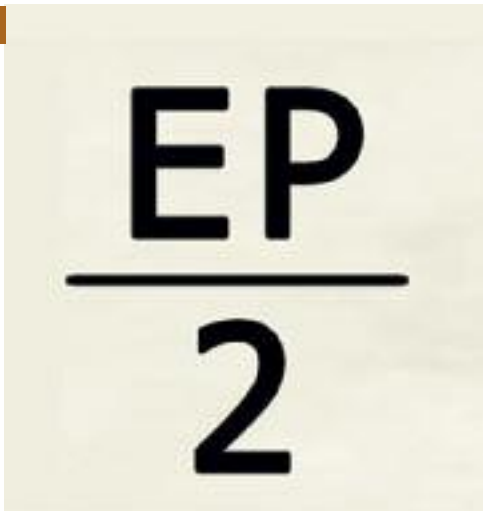
8					1	9		
9		3			6			
		2						1
2	5				8		4	
			4		5			
	4		1				2	5
3						6		
			6			2		7
		4	5					8

|||UZTARRIAREN LEHIAKETA: JEROGLIFIKOAK|||||||

|||JEROGLIFIKOEN SOLUZIOAK BIDALTZEKO EPEA. Ekainak 19 (asteartea) |||NORA BIDALI ZURE ERANTZUNA. Perez Arregi plaza 1, behea (Azpeitia) edo lehiaketakuztarria@gmail.com e-postara |||IRABAZLEARI SARIA. Kutxillo urdaitegiaren produktu sorta |||PARTE HARTZEKO BALDINTZA. Uztarria Komunikazio Taldean bazkide izan behar da eta jeroglifikoaren irudien azpiko galderei erantzun behar zaie.

1

2

|||LEHIAKETAREN ERANTZUNAK|||||||

1 BIZKAIKO ATZEALDEA

2 ERORI DA

|||BAZKIDEAREN IZEN-ABIZENAK

|||HARREMANETARAKO TELEFONO ZENBAKIA

|||SOLUZIOAK|||||||

HITZ GEZIDUNAK

A	K	•	A	R	R	A	R	A	I	A	•
I	A	Z	I	•	A	R	E	Z	A	L	P
R	I	•	A	S	•	U	•	O	R	I	•
A	N	U	S	A	T	N	E	R	A	G	
K	I	T	•	K	A	O	G	N	A	Z	•
I	N	I	K	I	B	•	E	R	E	I	E
M	•	B	A	•	E	R	O	M	•	Z	•
I	Z	A	R	A	R	O	L	•			
K	A	K	I	M	E	L	O	P			
•	I	•	B	•	B	•	K	•			

SUDOKUA

8	1	3	7	6	5	4	2	9
4	6	2	9	3	9	1	8	5
4	5	9	2	1	8	7	6	3
5	2	8	3	9	1	6	4	7
6	9	7	5	2	4	8	3	1
3	4	1	8	7	6	9	5	2
1	7	5	6	8	3	2	9	4
2	8	4	6	5	7	3	1	6
9	3	6	1	4	2	5	7	8

AURREKO HILEKO JEROGLIFIKOAK

1 Aginte

2 Alpinista

|||UZTARRIAREN MAIATZEKO LEHIAKETA|||||||

IRABAZLEA

Arantxa Larrañaga
Uztarria Komunikazio
Taldearen bazkidea da
aldizkariko 205.
lehiaketaren irabazlea.
Kutxillourdaitegiak
emandako produktu
sorta irabazi du sari
gisa. Argazkian,
lehiaketaren irabazlea
Kutxilloren oparia
eskuetan duela.

Kutxillo

Urdalazpikoak, hestebeteak eta gaztak

Etxeko berezitasuna:
Ezkur urdalazpiko Iberikoa

Eñaut: 656 79 14 19
Oier: 618 24 01 73
kutxillo@gmail.com
Damaso Azkue 6

ELKARRIZKETA ||||| Naroa Aranbarri mendi txirrindularia

“neskak makalagoak garela diote, baina niretzat disfrutatzea da garrantzitsuena”

||||| Igantzin (Nafarroa) jokaturako VIII. Xabi Telletxea bizikleta jaitsiera irabazi berri du Naroa Aranbarri (Azpeitia, 2003). Nesken artean ohikoa ez den kirola bada ere, afizioa du, eta asko gustatzen zaio.

Nondik datorkizu afizioa?

Gazteagoa nintzela futbola gustatzen zitzaidan, eta horretan ibiltzen nintzen. Denborak aurrera egin ahala, lagun batzuk bizikletan ibiltzen zirela ikusi eta animatu egin nintzen. Sarritan joaten ginen bizikletarekin Goenara, jauziak egitera eta. Saltsa horretan murgilduta, Arauntza aldera joaten hasi nintzen. Beasaingo mutil batek, berriz, bide berriak erakutsi dizkit. Beti gustatu izan zait txirrindularitza, baina aitak esaten zidan horretan ez hasteko, kirol oso gogorra zelako.

Zertan datza kirol horrek?

Mendi bideetako aldapetatik jaisten gara, saltoak eta zenbait oztopo igarota. Jendeak pentsatzen du ez dela kirol nekagarria, al dapan behera joaten garelako, baina sinetsi, nekagarria dela. Bizikletaren kontrola zure esku dago, eta frenatzeko eta buelta

Aranbarri bizikletarekin. ||||| Maialen Etxaniz

hartzeko indar asko egin behar da besoei.

Non aritzen zara jauziak egiten?

Igantzin eta Irrisarrilanden, esaterako. Badira prestatutako ibilbideak ere, baina ez dira oso erakargarriak. Espainian, aldiz, pista askoz ere hobeak dituzte, jauzi handiagodunak eta landuagoak.

Entrenatzen al duzu?

Ez askorik. Tarteka, Aizpuruxora joaten naiz bizikletan. Hala ere, Arauntza aldera jotzen dut gehien. Baserrian jauzi bat prestatu zidaten, eta han ibiltzen naiz praktikatzen.

Zuk egiten duzuna ez da ohiko kirola neska gazteen artean...

Pena da aurkaririk ez izatea eta kirol hori praktikatzen duen emakumerik ez izatea inguruan. Hala ere, ez zait deserosoa egiten mutilekin batera lehiatzea; babesa ere agertzen didate.

Bizikletara animatzeko, zer esango zenieke neskei?

Ez dela ohiko kirola, baina ederra dela. Neskak makalago ibiltzen garela diote, baina niretzat disfrutatzea da garrantzitsuena.*

||||| Elkarrizketa osoa uztarria.eus-en

EFEMERIDEAK |||||

1448

Arrasateri su. Arrasateri su eman zioten oñaztarrek, eta azpeitiar askok parte hartu zuten.

1790

Zezenketarik eta herri bazkaririk ez. Kontuan izanik unean zen egoera larria, herriko festetan zezenketarik eta herri bazkaririk ez egitea eta plaza ez ixtea erabaki zuten.

2013

Labakak, agur futbolari.

Mikel Labakak futbolari izateari utzi zion.

||| Iturria: Azpeitiko efemerideak.

Herria historian zehar liburua.

||||| Egilea: Imanol Elias Odriozola.

||||| Argitaratzailea: Uztarria Kultur Koordinakundea.*

BIDEOAK |||||

Txoriak uxatzeko metodoa.*

KIMU BAT
GARDEN

Animaliontzako denda berria

Gure etxeko lagun iletsu, lumadun eta ezkatadunentzako eskaintza zabala!

Urrestilla bidea, z/g. AZPEITIA

Nutrizio etiketak

Askotan, erosten eta jaten duena gauza bat delakoan egoten da kontsumitzailea, eta errealitatea beste bat izan ohi da. Produktuen izenak tranpa-
tiak izaten dira: *natural*, *casero*, *artesano*, *sabor a*, (%100...). Eta horiek nahasmena sortzen dute.

Batzuetan, falta den hitza izaten da gakoa, eta erosketa egokia eta zentzuduna egiteko behar-beharrezkoa da osagaien zerrenda eta produktuen nutrizio etiketa irakurtzen jakitea. Nutrizio etiketan hurrenkera zehatz batean agertzen dira osagaiak. Lehendabizi ugariena eta kantitate baxuena duena azkena. Gainera, komenigarria da produktuak duen gantz mota, azukre, zuntz, gatz eta aditiboak aztertzea.

Kontuan izan, produktu askoren elaborazioan gantz begetalak erabiltzen direla eta hitz horren atzean koko eta palma olioak ezkuta daitezkeela.

Beste produktu batzuek "*grasas trans*" edo "*grasas parcialmente hidrogenadas*" edukitzen dituzte beren osagaietan, eta horiek gantz saturatuek baino ondorio kaltegarriagoak eragin ditzakete osasunean.

Beraz, beharrezkoa da etiketak irakurtzea, baina hobe da irakurri beharrik ez izatea.

Jan produktu freskoak, garaikoak eta bertakoak!*

aitziber aizpuru

ANTONIO URBIETA autobus gidaria

1. Noiz hasi zinen gidari lanetan?

Orain dela 31 urte.

2. Lan ordu txarrena?

Gaua; nekea eta...

3. Lanaren onena?

Espero gabeko lekuetara iristea eta jende ugari ezagutzea.

4. Pasadizorik bai?

Bat edo beste lo geratzea sagardotegitik bueltan.

5. Txutxumutxuen habia da autobusa...

Garai batean jendea elizan konfesatzen zen; orain, autobusean. Gu, badaezpada, isilik.

6. Lanetik kanpo, garraio publikoa edo pribatua?

Denbora dudanean, autoa.

7. Zer harreman duzu txirrindulariekin?

Oso ona, baina pazientzia behar da.*

Mireia Galarza

IRENE ALTUNA
LOIOLA
Loiola Bide, 26 Tel. 943 81 51 87
www.ialtuna.com

AZKOITIA
ERLOJU
KONPONKETAK
Arana, 5
AZPEITIA Tel.: 943 81 47 12

Ekain
ALBAITARI KLINIKA
Euzkadi Herria, 34
20730 AZPEITIA
Tel.: 943 15 10 40
Larrialdiak:
043-10 10 40

Alar
merceria
Loiolako Iazulo Hiribidea, 9
Tel: 688 81 87 78

ORDULARI
Jose de Arce, 10
Tel. 943 81 02 44
20730 AZPEITIA

uba
Kontabilitate
Itaketa
Gestioiariak
Finanzen administrazioa
Gestio inmobiliarioa
Tel. 943 151 320 Fax: 943 151 372
Loiola Herria, 41 • Tel. 943 151 320

KIRURI
JATETXEA
Loiola hiribidea, 24
LOIOLA - AZPEITIA
Tfnua.: 943 81 00 08
Faxa.: 943 15 03 62

adi
ARTE ETA
DISEÑU
ESKOLA
ELKARTEA
Marraskia eta eskulanak
(haurrak) 17:30 - 19:00
Pintura 18:00 - 17:30
(helduak) 19:00 - 20:30
Talla 18:30 - 20:00
Jose Arce kalea, 3
943 81 28 08
arcedibaina@gmail.com
Matrikula urte osoan zabalik

1. *Greban gaude!* obrak hamar urte bete zituenean, Iruñeko Nafarroako Antzerki Eskolan antzeztu zuten. **2.** Hasierako urteetan, estreinalditik emanaldiz emanaldi atera duten pankartarekin. **3.** Maiatzaren 18an azkeneko aldiz egin zuten obra Jabetze Eskolen jaian, Sanagustinen.

Hasitako tokian bukatu

Hamabost urte eta gero, 'Greban gaude!' antzezlanari agur esan dio Lakrikunek. Ia ehun plaza egin ditu taldeak obrarekin. 📌👁️ Nerea Uranga

Greba aldarrikatuz aurreko mantalak oholiza gainera atera zituzten. Ez zen joan zen martxoaren 8a, ez. Izan zitekeen lasai asko, baina 2003ko maiatzaren bukaeran estreinatu zuten *Greban gaude!* antzezlan, Betharrameko aretoan. Emakumeentzako ikastaroen bukaerako jaian egin zuten lehenengo aldiz. Espreski ordurako gorpuztu zuten hiru garbitzaileren istorioak kontatzen dituen antzerkia Alaitz Olaizolak (Azpeitia, 1975), Gurutze Eizmendik (Azkoitia, 1968) eta Idoia Urangak (Azkoitia, 1972). "Orduan ni Emakume Mahaiko partaide ere banintzen, eta han sortu zen proposamena: 'Lakrikun antzerki taldeko emakumeok zergatik ez duzue obra bat sortzen ikasturte bukaerako jaialdirako?'. Gurutze, Idoia eta hirurok animatu ginen, eta halaxe hasi ginen", gogoratu du Olaizolak. Artean, Emakumeen Txokoa eta Jabetze Eskolak sortu gabe zeuden herrian, eta Lakrikun antzerki taldeak ere lokal propiorik ez zuen.

Hiru aktoreak elkartu ziren, eta emakumeekin zerikusia zuten gaiekin prestatu zuten antzezlan. "Jendeak kontatutako bizipenetatik abiatuta istorio batzuk geureganatu genituen, eta horiekin osatu genuen obra. Di-da sortu genuen, denbora asko pasatu gabe". Hiru

pertsonaia ere sortu zituzten: Arantxa, Jaione eta Elena. "Hirurek oso izaera desberdina dute, istorioak jarraipen bat izan zezan sortu genituen era horretakoak", azaldu du Eizmendik. Esketxekin osatutako lan bizi-bizia eta aldarrikapenez betea egin zuten, eta gainera, elkarriketetan noka baliatu zuten.

Emanaldi bakarrerako izan behar zuen lanak, ordea, estreinalditik arrakasta izan zuen. "Askok gustatu zen, eta jendeak obrarekin segitzera animatu gintuen, oso ondo pasatu zutelako", dio Eizmendik. Herriren batean antzeztu ondoren, 2004ko Azpeitiko Euskal Antzerki Topaketetan aurkeztu zuten. Soreasu antzokian 350 pertsona inguru bildu ziren antzezlanaren ikusten, eta, gainera, Ikusleen Saria jaso zuten. "Soreasun jende asko elkartu zen, eta saria guretzako bultzada handia izan zen, obra gustatu zela berretsi genuen". Artean hasieran zeuden, baina ikus-entzuleek obra gustuko zutenaren jakitun ziren Lakrikuneko hiru aktoreak. "Hau da gure aukera!", pentsatu genuen. Herriz herri eskaintzeko indarra eman zigun jasotako harrera onak", gogoratu du Urangak.

Urte hauetan guztietan moldaketak izan ditu obrak, batzuk bat-batekoak, baina baita hala-beharrez egindakoak ere. Behin, Orexara joan

Alaitz Olaizola, Idoia Uranga eta Gurutze Eizmendi azken aldiz 'Grebán gaude!' antzezlanaren ondoren, Sanagustin kulturgunean. ||| **Nerea Uranga**

ziren *Grebán gaude!* antzeztera eta esketx berri bat sortuta etxeratu ziren. "Orexara iritsi eta udaletxe azpian zegoen tabernara sartu ginen zerbait hartzera, herritar bat hilzorian zegoela kontatu ziguten. Guk, berriz, esketx bat beilatoki batean gertatzen zela esan genien. Arren, zati hori ez antzezteko eskatu ziguten, herriko jendea oso penatuta zegoelako. 40 minutu-edo faltako ziren antzerkiaren ordurako". Hamar minutuan beste istorio bat sortu, bi aldiz entseatu eta beilatokiko esketxaren tokian antzeztu zuten. "Funtzionatu egin zuen, eta sortu berri genuen hura antzezlanari gehitu genion. Horrek dezente luzatu zuen obra".

Harrezkero, "ehun plaza ez, baina 80tik gora" egin dituzte. Frontoietan, antzokietan, antzoki txiki-txikietan, tabernetan, lurrean... ha- maika toki izan dute antzeztoki. Herri txikietan eta handietan eman dute *Grebán gaude!*.

Beste bi obrarekin ere luzatu dute hama- bost urteotan *Grebán gaude!*-ren soka, trilo- gia bat osatuz: *Prest gaude!* (2009ko azaroa- ren 21ean, Izarraitz frontoian estreinatua) eta *Non gaude?* (2014ko azaroaren 8an, Sorea- sun estreinatua). Egun, bi antzezlan horiekin dabilta herri-herri.

Bide luzea egiteko

Hamabost urte eta gero, *Grebán gaude!* obra- rekin bukatu dute. "Gauza denek dute hasiera eta bukaera", diote. Eta, abiapuntua bera nahi izan dute bukaera izatea; horregatik, azkeneko aldiz Emakumeen Jabetze Eskolen ikasturte bukaerako jaialdian egin zuten, joan den maiatzaren 18an. "Obraren izenburua irakurri- ta, oraingo-oraingoa dela dirudi, baina kontu batzuk zaharkituta gelditu dira; esaterako, he- gazi gripea. Obraren sorreran puri-purian ze-

goen gaia zen, baina gaur egun ez gara akor- datzen gaitz horrekin. Obra aldatzea aukera bazen, baina horrela sortu zen, horrela izan da eta bere horretan utzi behar da". Esketxak, el- karrizketak, pertsonaiak, aktoreak eta atrezzoak hasiera-hasierakoak mantendu dituzte. Dena den, obrak berak luzeran ebolutio bat izan du: "45 minutu zituela estreinatu genuen, eta ordu eta hogeita minutu dituela bukatu da".

Hasiera bezain "emozionantea" izan du *Grebán gaude!*-k bukaera. Hamabost urte- tan bidelagun izan dituztenak gogoan izan di- tuzte: "Teknikoak eta bestelako hainbat kontu- tan lagundu diguten guztiak eskertu beharre- an gaude". Emakume gisa aldarrikapen batzuk oholtzaratu zituzten, baina oraindik horiek gau- zatzeko bide luzea dago egiteko. "Guk horre- tan jarraituko dugu". Azken emanaldia "gora emakumeen borroka!" esanaz agurtu zuten.★

OBRA ZUZENDARITZA ETA GREMIOEN KOORDINAZIOA
AURREKONTUAK ETA OBRA NEURKETAK
IREKIERA ETA JARDUERA BAIMENAK
ERAIKINEN IKUSKATZE TEKNIKOA (ITE)

JON ESNAOLA
ARKITEKTO TEKNIKOA
M: (+34) 647 654 506
T: (+34) 943 15 7000
E: info@jonesnaola.es
www.jonesnaola.es

TELEFONO ZENBAKIAK

TOKI PUBLIKOAK

Udaletxea	15 72 00
Udaltzaingoa	15 13 13
Suhiltzaileak	112
Azpeitia Lantzen	15 71 83
Iraurgi Berritzen	026069
Nekazal Bulegoa	81 24 85
Iturritxiki Ludoteka	15 11 79
Txiki-Txoko Ludoteka	15 05 16
Gaztelekua / GIB	15 71 61
Lanbide	15 04 02
Kiroldegia	81 30 69
KIUB	15 72 01
Igerilekua	81 41 21
Emakumeen Txokoa	15 70 55
Ertzaintza-Azkoitia	0837 80
Baigera I	81 51 71
Baigera II	81 23 89
Epaitegia	0251 91
Ekoetxea	81 24 48

OSASUNA

Anbulatorioa	0254 00
Anbulator. larrialdiak	0254 01
Eguneko zentroa	15 74 96
Asepeyo	8144 00
Gurutze Gorria	85 32 97
DYA-Donostia	46 46 22

KOMUNIKABIDEAK

Uztarria	15 03 58
Hitza (Azpeitia)	81 38 41
Hitza (Zarautz)	8900 17
Azpeitian Zer?	080688
Erlo Telebista (Azpeitia)	81 53 35
Berria	943 30 40 30
Gara	943 31 69 99
Noticias (berriemailea)	687 60 50 06
DV (berriemailea)	610 81 29 12
Argia	943 37 15 45
Arrate Irratia	943 12 01 73
Euskadi Irratia	943 01 23 00
ETB	943 01 17 05

ALDERDI POLITIKOAK

Bildu	15 72 00
-------	----------

FARMAZIAK (EKAINA)

1-7-12-19-26-30
Alberdi (Azpeitia).
943-815974

5-9-10-15-20-27
Jacome (Azpeitia).
943-080258

LARRIALDIAK

112

ODOL-EMAILEAK

Ekainaren 27an izango
dute hitzordua, 17:00etatik
21:00etara, anbulatorioan.

EAJ	81 55 70
Sortu	15 72 00
EA	81 00 11
Aralar	647 42 59 95
SINDIKATUAK	
ELA	81 34 46
LAB	15 13 56
EHNE	81 39 28

KULTURA-EUSKARA

Sanagustin	10 52 20
Kultur Mahaia	674 16 56 84
Euskara Patronatua	81 45 18
Natul euskara taldea	661 10 44 46
Udal Euskaltegia	81 19 47
Udal Liburutegia	15 71 95
Loiolako Liburutegia	8165 08
Kontseilua	943 59 12 00
Bai Euskarari	902 43 00 26

IKASTETXEAK

Iraurgi (Betharram)	81 16 68
Iraurgi (Milagrosa)	8163 80
Iraurgi (Jesuitinak)	81 22 49
Ikasberri	15 12 46
Karmelo Etxegarai	81 26 97
Urola BHI	15 02 28
Uztaro	81 31 90

BESTERIK

Xoxoteko aterpea	58 10 07
Eregi	943 08 06 88

ORDUTEGIAK

UDALETXEA || Asteguna: 08:30-14:00 || Larunbata: 09:00-12:30 **UDALTZAINGOA** || Egun osoz irekita egoten da **ANBULATORIOA** || Egun osoz irekita egoten da **IGERILEKUA** || Astelehena: 14:00-21:00 || Beste egunak: 07:00-21:00 || Larunbata: 10:00-13:00 eta 16:00-20:00 || Igandea eta jai egunak: 09:00-13:00 || Kanpoko: ekaina arte itxita **KIROLDEGIA** || Astegunak: 10:00-13:00, 15:30-20:00 || Larunbata: 10:00-13:00, 16:00-20:00 **LIBURUTEGIA** || Astegunak: 09:00-13:00, 15:30-20:00 || Larunbata: 09:00-13:00 || Ekaineko azken astean, uztailean, abuztuan: 08:30-14:00. Abuztuko lehen hamabostaldian itxita. **GAZTELEKUA** || Asteartea-ostirala: 17:00-20:30 || Larunbata: 16:00-20:30

ERABILGARRI

KANPOKO IGERILEKUA.

Ekainaren 9tik irailaren 9ra arte egongo da zabalik, egunero (11:00-20:00). 18 urtetik gorakoek 6,30 euro ordaindu behar dute; adin txikikoek 4,90 eta langabetuek eta jubilatuek 4,10 euro.

GARRAIOA

ALDALUR	943 85 25 87
EUSKO TREN	902 54 32 10
GUIPUZCOANA	943 85 11 59
PESA	943 21 26 99
PIPER ELKARTEA	943 85 25 87
TAXIAK	943 81 13 07

|| autobusen ordutegi osoa:

www.uztarria.com/azpeitia/
autobusak

2-3-4-11-22-25-28
Aranburu (Azpeitia).
943-811350

GAUEZ, URTE OSOAN
Alberdi (Azpeitia).
943-815974

8-14-16-17-21
Arrieta (Azpeitia).
943-811274

6-13-18-23-24-29
Beristain (Azpeitia).
943-811949

KARMEN CALZAS

Bartzelona, Katalunia

“Ikuspegia zabalitzen du kultur aniztasunak”

Katalan azpeitiartua da. Hizkuntzak asko gustatzen zaizkio, eta herriko hainbat ekintzatan parte hartzen du. “Saltsera samarra” dela dio berak. 📝 **Ihintza Elustondo**

Caceresen(Espainia) jaio arren, berehala joan zinen Bartzelonara familiarekin, eta, egun, Azpeitian bizi zara. A zer nahasketa!

Egia esan, ondo etortzen da hori. Ikuspegia zabalitzen du kultur aniztasunak.

Nolatan etorri zinen Azpeitira?

Bizitzaren gorabeherak. Bartzelonan bizi ginenean, oporrak pasatzera Bidaniara joan ginen senarra eta biok, bi urtez. Arratsaldea pasatzera Azpeitira etortzen ginen, giro ona egoten zelako. Eta begira zer izaten diren gauzak; gero hona etorri ginen bizitzera!

Ondo moldatu zinen aldaketara?

Hasieran, gogorra egin zitzaidan Bartzelonatik herri txiki batera etortzea. Baina beno, segituan hasi nintzen euskaltegia eta...

Hasieratik argi zenuen euskara ikasi behar zenuela?

Bai, oso argi. Bizilekuz aldatzean, uste dut kanpotarrek egin behar dutela esfortzua. Nola? Bertako kultura errespetatuta eta hizkuntza geurea izango balitz bezala maitatuta. **Lortu al duzu euskara hainbeste maitatzea?**

Bai, nahiz eta oraindik ez dudan guztiz ondo menperatzen. Gehiago jakin beharko nuke, ja 28 urte daramatzat hemen bizitzen eta. Baina ez dakit zaila den edo...

Beste hizkuntzak baino zailagoa dela esango zenuke?

Ez, ez da hain zaila. Alemana ere oso zaila da. Borondatearekin ikasten dira hizkuntzak, baina horretarako, esfortzua egin behar da.

Zenbat hizkuntza hitz egiten dituzu?

Itzulpengintza ikasi nuen; zehazki, frantsesean eta alemanean espezializatu nintzen. Ziurtagiriak dio itzultzailea naizela, baina hona etorri naizenetik ez dut lanik egin horretan. Katalana, gaztelania, euskara eta ingelesa ere hitz egiten ditut, baina denak hala moduz...

Euskarak ba al du zerbait berezia?

Bai. Ez dakit zer, baina zerbait magikoa du. Agian, ez dakigulako nondik datorren edo...

Herriko ekintza askotan parte hartzen duzu, ezta?

Bai, saltsera samarra naiz, eta parte hartzea gustatzen zait: Nagusilanen boluntario, Kantu Jiran, literatur jardunaldietan, mintzapraktikan, yogan... aritzen naiz.✱

1. Karmen Calzas, Azpeitiko plazan. 2. Calzas eskuinean, Nagusilaneekin boluntario zahar etxean egindako antzezlanean. 3. Calzas euskaltegian hasi zeneko irudi bat, 1992koa; eskuinekoa da bera.

Jexux Mari Maritere Luix

M

util hori ere...

Jexux Mari dek eta!". Ezagutu hau berak ere. "Zu gure irakaslea izan zinen txikitan!". Ondo txikitan ere! Lehen ikasle-taldekoa izan nuen Jexux Mari ikastolan, Loiolan, nire lehen irakasle urtean. Eta Jexux Mariren ondoan zen beti Andoni, eta han ziren Ismael, Alex, Axkio-la, Itsaso, Jone, Edurne, Izaskun, Xabier, Roberto, Amaia, Alazne, Arantxa bat, Arantxa bi... 8 urteko neska-mutikoak orduan, 40 urtetik gora dira orain. "Ez ginen ikasten oso abilak, baina gaiztoak ere ez ginen, behintzat". Kantua etorri zait gogora: "Ez naiz ni gizon txarra, baina zer arraio, Fidel Castro izateko ez bainintzen jaio". Horrelaxe gu, ez gaizto, ez txar. "Neu ere ez ninduan oso irakasle bapoa! Zer egingo diogu, ba! Orain da-kidana orduan jakin izan banu. Beti-betikoa: Gazteak baleki, zaharrak baleza. "Igeltsero ari naiz, koinatuarekin. Ondo. Ez, ama hil zitzaigun". Saiatua Kontxi. Bera baino handiagoa zeukan bihotza..

"Andre hori... Arantxaren ama dek eta!". Zuzenean joan zatzaizkio, ez zara jira-bueltaka ibili. Zuzenean joan zatzaizkio eta eman diozu besarkada. Momentuan bertan ezagutu zaitu berak ere. Lehen ikasle-talde hartako Arantxaren ama. Maritere saiatua, kezkatua, garbo handiko emakumea. "Eta zuen Arantxa?", lehenengo galdera nirea. "Jardun zuen han eta hemen lanean, baina aldi bateko lanak beti, eta, azkenean, hartu zuten taberna gizonak eta biek, eta han dabilta. Batera afaldu genuen atzo, eta hura afaria prestatu zigutena! Espeziala!". Eta garai bateko ikastolaren kontuak. Laxaroren esanak eta. "Ez aurreko muturrean, ezta atzekoan ere. Artaldearekin batera dabilen bitartean, ez du kuldadorik, aurrera egingo du Arantxak!". Bidea egiten ari da, era batera nahiz bestera, bizi-tzaren legean. Eta Jexux Mariren amari besarkadarik ematerik ez badaukat ere, besarkada bene-benetakoa eman diot Maritereri. "Hil zen gizona! Gizajoa!".

|||||||miel a. elustondo|||||

|||Hartu kotxea eta presentatu naiz Azpeitian. Garai bateko lagun zaharra omendu nahia dakar

"Akordatzan al haiz?"

"Hor dek eta! Bera dek!". Luix da. Jexux Mari ikasle ibili nuen garaian, Maritere Arantxa ikaslearen ama nuen garaian ondoan lankide nuen nuarbetarra, Luix. Jubilatu berri, azken afaria du, harako Jesu Kristok bezala, azken afaria. Hartu kotxea eta presentatu naiz Azpeitian. Garai bateko lagun zaharra omendu nahia dakar. Orduko irakasle-lagunak ikusteko poza. Koplak ere eskribitu dizkiot. Zelebratu beharra dago. Bizi gara, honaino ailegatu gara!... Hogeita hamarren bat lagun mahai luze oso luze baten inguruan jarrita. Orduko irakasle-lagunik ez, ikasle ibili nuen neska fin argia zuzendari. Izkina batean jarrita kontu kontari eman ditugu orduak Luixek eta biok, 60 urte ere bai biok, ikasle ibili genituenen iji eta aja artean. "Akordatzan al haiz?", eta "akordauko ez nauk be!".✕

Azpeititik kanpo bizi bazara ere,
jaso herriko berri hilero etxean

uztarria

uztarria@uztarria.eus

943 15 03 58

¿DEPILATU

EDO EGUZKIA HARTU?

DAGOENeko HORI EZ DA ARAZOA

no+vello

DRAIN SUN&SAFE-REKIN

Hartu Eguzkia edo uva izpiak
saioaren 48h baino
lehenago edo beranduago

NO+VELLO AZPEITIA

C/ Idelfonso Gurrutxaga 8 Behea

Tel. 94 304 44 22 - azpeitia@nomasvello.com

ASTEGUNETAN 09:00etatik 20:00etara
LARUNBATETAN 09:00etatik 14:00etara

LANERAKO AUKERAK

- Ospitalak
- Zaharren egoitzak
- Eguneko zentroak
- Osasun zentroak
- Kontsulta pribatuak
- Hertz- klinikak
- Etxez-etxeko laguntza

AURREMATRIKULA

Ekainaren 4tik 15era

MATRIKULA EPEA

Uztailaren 12tik 18ra

J.M. IPARRAGIRRE BHI

Nekolalde, 16
20700 URRETXU (Gipuzkoa)
Tel / Faxa: 943721403 / 943721413
www.jmiparragirre.eus
012286aa@hezkuntza.net

*Erdi mailako
heziketa
zikloa*

Osasun familia
B EREDUA

ERIZAIN LAGUNTZAILEA

Auxiliar de enfermería